Ч. 273 (14.816). Львів, субота 11. грудня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Японський ультимат і ґенеральний наступ на Нанкін.

ЯПОНЦІ ПОГРОЖУЮТЬ, ЩО ЗНИЩАТЬ МІСТО.

Генерал Матсуї загрозив китайському командуванню, що коли китайці не занехають оборони Нанкіну, японці зовсім знищать це місто разом з усіми мистецькими памятками, як це буде необхідно. Японці вірять, що китайці до того не допустять. Японці не рушаться до нинішнього полудня: їхнє командування конечасно готове почати переговори.

Як ультимат не матиме успіху, японці поновлять офензиву, щоби повалити все, що спинюватиме їх.

УЛЬТИМАТ ВІДКИНЕНО, НАСТУП ПОЧАВСЯ.

Китайське командування не відповіло на ультимат ґен. Матсуї, тому — як подають з японських джерел — нині в год. 12.30 місцевого часу, японці почали ґенеральний наступ на китайські позиції в Нанкіні.

ОСТАННІ ДНІ НАНКІНУ.

Японський міністер війни Суґіяма заявив, що китайці побудували довкола Нанкіну укріплення, але дуже сумнівне, чи вони зможуть ставити сильніший опір.

ЯПОНЦІ ЙДУТЬ ВПЕРЕД.

Не зважаючи на сильний вогонь китайської артилерії японські частини йдуть далі в східнім і полудневім напрямку до мурів Нанкіну. В наступі беруть участь повзи й піхота. Китайський ґарнізон у Нанкіні обчислюють на 100.000 вояків.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ ТАНҐТУ

Японські частини заняли Танґту між Нанкіном і Вугу.

Нанкінський уряд на роздоріжжі.

З БОЛЬШЕВИКАМИ ЧИ З ЯПОНІЄЮ?

Як подає японська преса, розвал нанкінського фронту викликав у нанкінському уряді дезорієнтацію та явний роздор.

Впливова група міністрів (м. ін. Вантсінкей, Гевенчін, Джанчун, Утінґен і інші) уважають, що дальша війна безвиглядна. Нанкінський уряд довго поборював комунізм — теперішнє його порозуміння зі СССР викликав лише збіг обставин. З огляду на те було би можливо приступити до протикомуністичного пакту.

НОВА ТАКТИКА КОМІНТЕРНУ В КИТАЮ.

„Партійное Строітельство" подає інструкцію комінтерну для китайської комуністичної партії. Вона має відкликати гасло совітизації Китаю, занехати домашню війну та не конфіскувати великої земельної власности.

Комінтерн сподіється, що як китайська компартія виповнить ті інструкції, „японську армію в Китаю чекає доля Наполеонської армії під Москвою 1812 р.".

Японія зверне давні німецькі кольонії на Тихому Океані?

Нюйорський „Геральд Трібюн" подає з Токіо, що між Німеччиною та Японією йдуть переговори, у висліді яких:

1) Японія звернулаб Німеччині її давні кольонії на Тихому Океані (острови Маряни Керолінн і Маршаль);

2) Німеччина відкликала би своїх старшин, що працюють у китайській армії як інструктори;

3) Німеччина визнала би Манджурію;

4) Наладнаноб торговельні взаємини між Німеччиною, Японією та Манджурією;

5) Німеччина дістала би свою давню кольонію в Китаю Кіяочао, яку Китай відібрав у світовій війні.

Велика Фашистівська Рада

І ВІДНОШЕННЯ ІТАЛІЇ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

У Римі оголошено офіційний комунікат, що склнкує на суботу Велику Фашистівську Раду. Її постанови оголосять тої самої ночі з балькону Венецької Палати.

Хоч урядові чинники не дають ніяких коментарів,

загально міркують, що завданням ради буде проголосити постанову про те, що Італія уступає з Ліґи Націй.

„ІТАЛІЯ ФОРМАЛЬНО ПОТВЕРДИТЬ ІСТНУЮЧИЙ СТАН".

Британські урядові кола вважають, що коли Італія покине Ліґу Націй, це не змінить політичного положення в Европі.

У Льондоні підкреслюють, що Італія вже здавна усунулася від співпраці з Ліґою, тому виступаючи з неї, вона лише формально потвердить істнуючий стан.

Італійський крок потверджує понад усякий сумнів, що протикомуністичний пакт має політичні зобовязання і що тепер Італія йому підпорядковується, пристосовуючися до солідарної постави протикомуністичного фронту до Ліґи Націй.

УДАР НА БУДЖЕТ ЛІҐИ НАЦІЙ.

Коментуючи вістку про те, що Італія виступає з Ліґи Націй, ліґові кола підкреслюють, що буде це прикрий удар для Ліґи. М. ін. Ліґа Націй втратить по двох роках італійську річну вкладку у висоті 1,800.000 швайцарських франків.

Тема букарештенських розмов мін. Дельбоса.

Мін. Дельбос веде дальші розмови з румунськими провідними колами. Ніякий офіційний комунікат ще не появився, але неофіційно інформують, що головним предметом нарад є румунсько-мадярське наближення і пакт взаємної помочі між Францією і Малою Антантою.

ТАТАРЕСКУ ЗРЕВІЗИТУЄ ДЕЛЬБОСА У СІЧНІ.

Премієр Татареску поїде в січні до Парижа і переведе розмови з прем. Шотаном. Метою подорожі буде закріпити взаємини та урегулювати справу підтримки румунського військового промислу.

Що було та що є на Волині?

Луцьк, 6. грудня 1937.

Розмовляти, переконувати та переконати деяких поляків, що їх підхід до українства фальшивий, річ страшенно важка. Чи можна переконати в якійсь правді хочаб ендецький „Курієр Волиньскі", який, щоб виправдати свій гін до знищення нас, пише, буцім-то записані в часі перепису населення „православні", „тутейші" і т. д. — це „зросійщені поляки"?!

Все те, що діється на Волині — всі політичні ходи й практичні заходи — прикриваються мотивом „державної рації". На превеликий жаль, цей мотив лунає при найріжнородніших нагодах. Буває, що цей мотив теж зовсім зайвий, бо проти самої справи ніхто ніколи не виступав. Це торкається т. зв. співжиття і співпраці, з яких зроблено якесь гасло, що буцім то ділить Волинь на два ворожі табори.

Не вагаємось твердити, що це гасло не є чимсь новим. Ті, що його проголошують, вломлюються у відчинені двері. Пригадуємо, що за часів російської влади на українських землях, у тому числі на Волині й Поліссі (за винятком Холмщини, де таксамо, як і в Галичині, велася національна боротьба між польським і українським громадянством), вже давно було мирне співжиття й співпраця між українським і польським громадянством: толерантний український нарід не бачив ніяких спонук, щоб вести національну боротьбу з поляками, а спільна недоля під чужою владою вела до зближення, ідейнополітичної і громадської співпраці.

Найвищим виявом цього відношення українського народу до польської меншини була потім, у часі будування нашої держави, персонально-національна автономія, про яку польські журналісти та політики дуже не люблять згадувати.

Автор цих рядків скрізь, від північного кордону Чернигівщини (Сураж) через Київщину аж до Камянця, зустрічав поляків на співпраці з українцями, як голов чи членів управ земств, як голов чи членів міських самоурядів (городських дум) і т. д. Національне походження поляків ніколи не шкодило їм там, де вони зустрічалися з українським громадянством на ґрунті самоуправної, культурної, торговельної та всякої іншої праці, що залежала від українських голосів та їхньої волі.

Чи потрібні були для цієї дійсної співпраці й співжиття на Волині вивіски, голосні проклямації, проголошування „національних догм", і т. д.? Чи те, що істнувало, як дійсний, розумний і чесний вияв, не булоб понижене барабанами реклями?

Треба теж підкреслити факт, що в моменті поширення польської влади на сьогоднішні північно-західні землі через оті попередні умовини співжиття і співпраці — не було на Волині серед українського населення атмосфери ворожости, і цим відріжнялися ці землі від Галичини, де діяли зовсім інші обставини й чинники.

Всилу, так би мовити, інерції передвоєнний підхід українців до мирного співжиття з польським населенням зберігся майже до виборів 1928 р., хоча й спадав з року на рік, як рівень води в посуху. Згадані вибори стали різким переломовим моментом в українсько-польських взаєминах на Волині.

Треба обективно ствердити, що на підрив колишніх мирних взаємин вплинули й деякі сторонні явища й чинники, а саме: висунене на перший плян російською революцією соціяльне, передовсім земельне питання, що його довший час монополізували у своїх руках сельроби й комуністи, підсилювані споза східного кордону. Але мусить приняти польська сторона й те, що: по-перше, навіть політично-соціяльна добо-

Присилайте передплату!

та тих чинників не виливалася в якісь поважніші аграрні відрухи, тримаючись більше в межах теорії і леґальних рямцях, а по-друге старі добросусідські взаємини, нпр. між польськими дідичами й українськими селянами, завжди ще мали свою традицію. Адже ще недавно колядували сільські просвітянські колядники у поміщика-поляка (в свято Різдва по н. ст.) і діставали від нього за це на культурну роботу „Просвіти" кількадесять зол., поміщики підпомагали українцям при будові чи ремонті церков і т. д. Зі свого боку й селяни, знаючи, що мирне сусідство може бути корисне й для них, бувало виявляли ту чи іншу доброзичливість. Але ці, ще недавні **взаємини сьогодні вже належать до історії.**

Твердимо, що сталося це виключно з вини польської сторони, яка замісць традиційних форм сусідських взаємин почала вводити „модерні" форми. Зробив це головно напливовий польський елемент, що знає українців лише з трильоґії Сенкевича та подібних новіших творів, як „Конь на взгужу", та з такої брукової преси, як краківський „Курієрок". Підсилила ці нові форми ще й та політика, яка змішуючи тут стан польського посідання та пересуваючи в польську користь чисельне відношення обох народів, проблему співжиття пересувала на площину боротьби за рідну культуру, за право до землі, за школу, за церкву.

Мусимо тут відмітити факт, що волинські поляки, осілі тут здавен, які знали добрі сторони передвоєнного співжиття та пережили часи революції, занепокоїлися цими „новими" формами взаємин. Хто читав тодішню волинську польську пресу (колишні: „Земя Волиньска" і „Пшеґльонд Волиньскі"), той може згадати, як на одному зібранні волинські поляки-поміщики повстали проти нових форм відношення до українців, кажучи, що вони (поміщики) досі добре зживалися з місцевим українським населенням, а зайшлий елемент псує їм ці добрі старі відносини.

Але цей напливовий елемент, брукова преса, ендецькі рецепти, як творити „паньство народове", все це витворило явище, що його недавно луцький часопис „Волинь" назвав „політичною патольоґією". І сьогодні на Волині майже нема серед поляків прихильників колишніх сусідських взаємин між українськими масами та польськими громадянами і їхніми поодинокими суспільними шарами.

Залишилися тільки слова, наповнені вже іншим змістом, який суперечить усім засадам колишніх взаємин і неподібний до передвоєнного, як небо до землі.

Старе співжиття між українцями й поляками на українських землях характеризувалось повним визнаванням обосторонньої національної відрубности й культури, толеранцією до потреб і національної праці другої сторони.

В сьогоднішньому „співжитті" та „співпраці" цих елементів **вже не знайдете,** або як знайдете одно (визнавання нашої української відрубности), то вже не ствердите визнавання нашого права, а тим менше — здійснювання цього права на співгосподарювання в самоуправі та на свої культурно-освітні господарські, шкільні й інші рганізації.

Отже сьогодні „співжиття" й „співпраця" це або пустий згук, без належного змісту, або заперечування нашого права на саме національне істнування й не дуже навіть промовчувані плани нашого цілковитого „злиття" в „спільному житті.

Ще перед восьми-десяти роками на Волині були прояви старого співжиття: українці були членами соймиків, повітових виділів, лавниками міської самоуправи, війтами; мали ріжні культурні й господарські орґанізації; соймики й маґістрати, як у Луцьку, давали тисячні субвенції „Просвіті", а волосні ради — її сільським філіям; старости й воєводи самі зголошувалися на українські концерти й вистави в Просвітах (один воєвода, бували випадки, телефонічно заповідав своє прибуття на виставу в „Просвіті"); було сяке-таке політичне життя, свобода зборів, преси і т. д.

Що з цього всього залишилося в змісті сьогоднішнього „співжиття" й „співпраці"? Кожний відповість собі сам. Ми з свого боку лише додамо, що навіть наочний свідок і учасник колишнього співжиття на Великій Україні, ген. Волошиновський, настільки піддався новій атмосфері та „засимілювався" з новими формами взаємин на Волині, що публично (в час. „Волинь") доказував, що для правдивого „співжиття" й „співпраці" окремі українські господарські організації повинні щезнути.

Те що є єдино природною передумовою добросусідських відносин: пошанування чужих прав, ідеалів, гідности й власности, які лежали в підвалині колишнього українсько-польського співжиття, відступило своє місце теоріям ексклюзивности, нетолеранції. Зпід концепції співжиття і співпраці, дійсної, мирної, природної, — висунувся природний грунт. Новий грунт під нове співжиття і нову співпрацю мають створити — гасла і словесні заяви. Хиткий грунт.

О. С-ський.

Без „Просвіти" — народу не виховаємо. Тому не жалуймо датків на скріплення змагань „Просвіти"! Вступаймо всі в члени Матері „Просвіти"!

Крим --- ключ України.

Проф. Д. Дорошенко, що як міністр закордонних справ кермував акцією у справі приєднання Криму, стверджує, що Україна не могла зрезиґнувати з того півострову з оглядів:

1) політичних — не бажаючи мати під боком „Піємонту для реставрації єдиної неділимої";

2) стратеґічних — не могучи залишати в чужих руках Севастопіль, базу української фльоти і ключ панування на Чорному Морі;

3) етнографічних — з огляду на високий відсоток українського населення на Кримі;

4) економічних.

Економічне значіння Криму для України висував гетьман Скоропадський у письмі до німецького посла в Києві з 10. травня 1918. р. Він ствердив, що Крим необхідний для України як джерело ріжних предметів першої потреби (сіль, вино, тютюн, південні овочі) та як країна багата у пристані, важні з огляду на те, що Одеса й Миколаїв перетяжені. (Дорошенко ст. 210—11). Сейдамет квестіонує ту вагу кримських пристаней для України. „Міжнародня комунікація чорноморських держав не залежить виключно від кримських пристаней — пише він (ст. 145.). — Крим поступив би так як Латвія та Естонія і не шкодив би господарським інтересам сусідів, заховуючи незалежність". Анальоґія між двома національно-суцільними балтійськими державами і Кримом, де татари становлять меншину, не дуже сильна, зате з неї можна зробити інший висновок: повоєнний занепад естонських і латвійських пристаней вказує, як небезпечно надбережній країні втратити дальше запілля. Морський експорт України обійдеться мабуть і без Криму, інші українські пристані по якомусь часі розбудувались би, пристосовуючись до збільшених оборотів. Але чи кримські пристані обійшлись би без українських вантажів, а тим більше кримські пляжі без української публики, в те сумніваємося.

Політичний момент, що його підносить проф. Дорошенко, має у собі стратеґічні елементи: заволодівши Кримом, москалі загрозилиб Україну від півдня. Тому вистане розглянути справу зі стратеґічного погляду, виріжнюючи лише воєнну небезпеку сухопутню і морську.

Українській Державі , яка мусітиме боронити дуже довгих, незахистних кордонів, заопертись об море, яке давалоб їй хоч один безпеку принайменше з одної сторони — з південної. У минулому Українська Держава не зуміла втриматися при житті тому, що не могла опертись об море, яке давалоб їй хоч один безпечний кордон. Піонірська експанзія української нації видерла степовим ордам надморські степи і оперла українську територію об побережжа. На жаль Українська Держава 1917—20. рр. не була досить сильна військово, тому білі й червоні московські армії та війська Антанти заняли українські надморські области. Наслідок був такий, що українські війська мусіли воювати на всі фронти, не маючи змоги заосмотритись у засоби до ведення війни. На основі цього сумного досвіду можна зробити один висновок: у майбутньому Українська Держава мусить опертись об море на всій довготі побережжа.

Коли Сейдамет твердить (ст. 145), що Крим не має імперіялістичних намірів супроти своїх сусідів, віримо йому, але твердження Ортана, що „державна незалежність Криму не загрожує Україні" викликує деякі застереження.

Сусідуючи з незалежним Кримом, Україна мусіла би бути постійно приготована на те, що той півострів стане випадовою базою для Росії чи іншої ворожої держави. Абстрагуючи від загрози з боку розмірно чисельного місцевого російського населення, треба зясувати собі, що Кримський півострів, з огляду на своє експоноване положення, добре підходить на десант чужих військ. На самому Кримі Анґлія та Франція перемогли Росію у „кримській війні" 1855. року; наскільки ця загроза актуальна, бачимо хочби з того, що большевицький уряд переніс базу своєї чорноморської воєнної фльоти зі Севастополя до Миколаєва, дарма що природа і людська рука зробили зі Севастополя одну з найвигідніших пристаней світу, а доступ до Миколаєва можливий лише при постійному, коштовному поглиблюванні лиманів. Большевики не жаліли видатків, зясовуючи собі, що віддалений від отвертого моря Миколаїв куди легший до оборони, ніж Севастопіль.

Оборона Криму — завдання не легке і для великої держави, тому годі вірити, щоби виповнила його невеличка кримська держава, яка при своєму 700-тисячному населенні не матиме поважніших морських ні сухопутніх оборонних сил, тому навіть при найліпшій волі та найбільш геройській обороні не могтиме дати нам певности, що на випадок війни України з якоюсь морською державою ця остання не займе Криму і відтіля не вдарить на Україну.

Обговорюючи значіння Криму з військово-морського погляду, ґенерал-хорунжий адміралції Савченко-Більський стверджує, що якби Крим попав під володіння або під впливи якоїсь великодержави, оборона українських побереж сталаб важка, а то й неможлива. Військова, морська і торговельна ініціятива перейшлаб у руки тої великодержави, українська морська торговля пропала би. Така сама загроза істнувала би, якщоб Крим був незалежний, але заключив військовий союз з іншою державою.

Зате коли Крим належатиме до України, це зовсім упростить питання оборони українських побереж. Українська фльота зі своєї бази у Севастополі, положеному в середині Чорного Моря, могтиме кожночасно заступити дорогу ворожим ескадрам, які хотілиб заатакувати який-небудь відтинок українського берега. Зокрема з Криму моглаб Україна легко оборонити побережжа Озівського Моря, не потребуючи там будувати укріплень і морських баз, ні тримати більші військові залоги. („Босфорсько-дарданельське питання і необхідність панування України на Чорному Морі" в 11. числі „Табору").

Зрештою треба сумніватися, чи Україна матиме досить сильну воєнну фльоту, щоби можна було її на постійне розділити на дві частини — для оборони двох відтинків побережжа, розділених Кримом. А це булоб необхідне на випадок, якби Крим попав у руки ворожої держави: вона могла би замкнути Керченський протоку, не даючи змоги перекинути українські кораблі з чорноморського побережжа на озівське і навпаки.

Оборона трьох чорноморських пристаней може не була би ще така важка, бо вони лежать близько себе ще й до того дві з них сховані у глибині лиманів. Складніше питання насувалоб Озівське Море, яке клином глибоко вбивається в українську територію, відділюючи Підкавказзя від решти України. Годі передбачити, яка ситуація витвориться на наших східних окраїнах підчас визвольної війни; на всякий випадок треба рахуватися з тим, що фронт переходитиме недалеко Озівського Моря або й опиратисьме об нього, хочаб лише з північного боку. З огляду на те, якщо Україна не володітиме Кримом і тому не матиме змоги замкнути у Керченському проливі Озівсько-

го Моря для ворожої фльоти, це наразить нашу армію на подвійну небезпеку. Перша — ворожі кораблі могтимуть бомбардувати наші пристані на озівському побережжі, а то й зробити там десант, загрожуючи ліве крило нашої армії, що боронитиме настільки важну область як Донбас. Друге — ворог матиме змогу перервати морський звязок з Кубанщиною — а цей звязок був би одинокий, якщо долішня Донщина попалаб у московські руки. Крім того кримські пристані важні для звязку з Кубанею через Чорне Море, бо Озівське Море плитке, замерзає та має досить слабі пристані. У татарській публіцистиці можна стрінути інші висновки з того стратегічного значіння Криму. „Як на півночі данський Зунд і Белт, так на півдні кримський Севастопіль є ґарантією мира" — пише Сейдамет (ст. 147), намагаючись доказати вагу незалежного Криму для світового мира. Абстрагуємо від питання, яка є анальоґія між проливами і пристаню та між Данією, що веде справді незалежну політику, і Кримом, який ледви чи міг би на неї спромогтися. Пригадаємо лише, що оба данські проливи не запевнювали Німеччині звязку між двома морями, коли вона видала понад 100 міліонів марок на 99 кільометрів довгий Кільонський канал — та що через перекопську шийку такий канал прокопати годі...

Крим становить ключ оборони не лише українського побережжа, але й цілої південної та зокрема південно-східної України, тому не володіючи тим півостровом, Українська Держава не могла би запевнити собі безпеки.

(гал.).

В справі опіки над академічною молодю.

Комунікат.

Подаю до відома українського громадянства, що рішенням Митрополичого Ординаріяту у Львові з дня 3. грудня ц. р. ч. 115/37 переймаю заступництво академічного душпастиря й опіку над студіюючою молодю під духовним та харитативним оглядом.

В обсяг моєї праці входитимуть:

1. Релігійно-духовна опіка над українською студіюючою молодю у формі релігійних конференцій, проповідей, викладів, реколєкцій та приватних гутірок, порад і т. п.

2. Релігійно-харитативна акція, тобто матеріяльна поміч, що випливає з глибоких засад християнської харітас — чинної любови у формі допомог на студії, прожиток, лікування, вакаційний відпочинок і т. д.

3. Загально всі справи, які вяжуться зі студіями та життям академічної молоді і мають якенебудь відношення до душпастирювання.

Тому звертаюся до всього українського громадянства з проханням за підтримку в цій праці; зокрема для уможливлення та розвинення харитативної помочі студіюючій молоді прошу пересилати добровільні жертви на мою адресу.

О. д-р Іван Гриньох,
Львів, площа св. Юра 5.

У Львові, дня 10. грудня 1937

За що розстріляли українських артистів у Києві?

По масових розстрілах українських комуністів, які займали вищі становища в адміністрації, господарському чи культурному житті в Сов. Україні, прийшла отсе черга й на українських мистців. На днях розстріляли в Києві прімадонну київської опери **Петрусенко** і славного оперового співака **Донця** „за націоналістичну діяльність". У чому проявлялася їх націоналістична діяльність — ніхто не знає. Відомо лише, що обоє розстріляні дістали минулого року підчас свого побуту в Москві найвище відзначення від Сталіна — орден Леніна. Єдиною мабуть їх провиною було те, що вони разом з іншими українськими артистами та музиками працювали над розвитком українського театрального мистецтва й української музичної культури. Тому мабуть обурювались на масовий наплив до української опери і театру в Києві артистів москалів та жидів, при допомозі яких Москва задумує швидше знищити українську культуру. Про це найкраще свідчать київські „Вісти" (ч. 245), які помістили статтю п. н. „Змінити провід київської опери!", переповнену доносами на українських артистів. Отже в цій гидкій статті читаємо, що

„запеклі вороги народу, фашисти: Любченки і Хвилі приклали свої брудні руки і до київського оперного театру. Їх ставленник і активний спільник Яновський, довший час знущався з колективу театру, переслідував тих, хто насмілювався викрити його ворожі дії. Він окружав себе буржуазними націоналістами, які іноді прикриваючись партійними квітками, допомогали йому шкодити. Вороже охвістя, яке залишилося в театрі, й досі дезорганізує творчу роботу колективу.

...В театрі була отворена якась явно підозріла організація Сент („схвильовані ентузіясти"). У суфлера Захаровського виявлено програму і список цих „схвильованих ентузіястів".

Чому Гончаров, Міліч і Расовський не викрили й не розгромили цих „схвильованих ентузіястів"? Чому вони ще й сьогодні потурають їм?

Миргородський продовжував працювати в театрі після контрреволюційного виступу. Артист Козоренко, виходець з духівництва, веде контрреволюційні розмови, **М. І. Донець** у свій час виступав на захист ворога народу, намагаючись довести, що критика й самокритика в театрі непотрібні, бо вони дезорганізують творчий колектив. Недавні він на зборах виступив з новою вихваткою, мовляв: **нам у театрі „чужих непотрібно".** Гончаров (голова місцевого театру) не дав відсічі таким настроям Донця.

За спиною Гончарова притаївся також Завадський, вчинки якого, вся його поведінка свідчать про те, що це дуже підозріла людина.

Тримали вороги народу в театрі і Смикаліна. Цей Смикалін удався до націоналістичної вихватки: **„ворогів нам не треба". В театрі націоналістичні елементи підспівують на всі лади Смикаліну,** виступають по закутках проти російських артистів, зокрема проти диригента Дранішнікова й балетмайстра Березової.

Останнім часом Гончаров зумів пролізти на посаду директора опери. Колектив театру на чолі з партійною організацією повинен прикласти всіх зусиль, щоб викрити й розгромити всі буржуазні націоналістичні недобитки. **Треба негайно очистити орденоносну опéру від націоналістичного мотлоху,** забезпечити колектив театру перевіреним большевицьким керівництвом"...

На наслідки цього доносу не прийшлося довго ждати і ось Петрусенко та Донець переплатили це життям. Одначе цими масовими розстрілами не вдасться Москві знищити української культури ні зломити духа української нації. Навпаки! Всі ті жорстокі переслідування прискорять лише зріст національної свідомости і день порахунку між Україною та Москвою.

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ. 2

Почини „Української Беседи" у Львові

ГА ЇЇ ЗНАЧІННЯ У ВІДРОДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ НА ГАЛИЦЬКІЙ ЗЕМЛІ — НА ПІДСТАВІ МОЇХ СПОГАДІВ.

(Докінчення).

Коли я приїхав був до Львова на правничі студії 1878. року, застав я нашу „Руську Бесіду" на першому поверсі камениці на розі вулиць Вірменської і Краківської, над реставрацією Макса Вікселя.

Тоді був головою „Бесіди" Володислав Сроковський, судовий радник. Сама „Руська Бесіда" займала там дві великі фронтові кімнати від вулиці Вірменської. В одній кімнаті був довгий стіл з ґазетами, в другій були два білярди і кілька столиків до карт. Третю кімнату, малу з одним фронтовим вікном, піднаймала „Просвіта" від „Бесіди" і там містилися: підручний магазин просвітянських книжок. один службовик „Просвіти", експедиція книжечок, там відбувались і засідання Головного Виділу „Просвіти", словом — там була ціла тодішня „Просвіта"*). Другу, ще меншу кімнату від подвіря, відступала „Бесіда" безплатно на приміщення студентського товариства „Дружний Лихвар", що опісля перемінилося на „Академічне Братство". А в темному коридорі мешкав служник Теодор Косинин, що приносив членам „Бесіди" перекуски і напитки від Жоржа Пфінка в Ринку, де тепер є Бізанц і Пікавс. — І це була вся наша **українська товариська родина** у Львові.

З давніх голов Товариства „Бесіда", що прийшли по основнику і першому голові Юліянові Лаврівському, знав я добре **д-ра Корнила Сушкевича,** бувшого секретаря Прокураторії Скарбу у Львові, опісля адвоката у Львові і власника камениці при вулиці Оссолінських у Львові, що довгі роки держав провід „Української Бесіди"; довголітнім господарем її був професор **Ізидор Громницький,** що мене заохочував, щоб я вступив у члени „Руської Бесіди" чим скорше, бо треба було молодого секретаря.

В моїх молодих літах, коли я був адвокатським аплікантом і відтак молодим адвокатом у Львові, я незвичайно був привязався до нашої „Бесіди". Вона була для мене другою родиною — і я відчував потребу щодня бути на „Бесіді" — раз або і двічі, бо тут було товариське життя — життя щире і сердечне, без затій та облуди. Тут находив я поміч, розраду, втіху і **науку громадянського життя, і тут кувалися тверді характери громадянських діячів!** Хто з свідомих українців приїхав був до Львова, той мусів зайти на „Бесіду", щоб побачити своїх товаришів громадян і при їх помочі залагодити свої інтереси.

При „Бесіді" у Львові **виростала між нами наша „Просвіта";** тут вироблялась наша мова для науки в школах і наша літературна мова: тут зродилося Товариство ім. Шевченка з першою нашою друкарнею при вул. Академічній ч. 8, що мала одну ручну друкарську машину; воно стало потім нашим науковим товариством заходами професора Олександра Барвінського і відтак працею професора Михайла Грушевського; тут відбувались перші святочні вечорі в память Тараса Шевченка; тут повстала „Батьківщина" і наше „Діло" з „Бібліотекою найзнаменитших повістей"; звідси вийшла наша політична орґанізація через основування політичного Товариства „Народна Рада" у Львові, до котрого мене приймили як представника молоді; тут заспівав перший наш „Львівський Боян" і дав почин до орґанізування своїх співацьких товариств; звідси вийшли читальні „Просвіти" і перші думки про нашу кооперацію і то все, що ставало **основою відродження української нації у тих часах.**

Тут ми витали щороку наших братів з Великої України: Івана Нечуя Левицького, Володимира Антоновича, Олександра Кониського, Миколу Лисенка й інших, котрі у нас черпали силу духа і надію, що від царського указу не вмре Україна... А коли професор Омелян Огоновський викінчив першу **історію української літератури** 1894. року, тоді прибули до нас ці дорогі українські громадяни з Великої України і зі сльозами радости дякували йому за вікопомне діло, витаючи його евангельськими словами: „Нині отпущаеши раба твоего, владико, по глаголу твоему"...

Ось де був **той галицький Піемонт** для Великої України! Тому не годиться нам прозивати нашу Рідну Землю: „загумінком" чи „волостю". А треба нам зрозуміти, відчути і полюбити те недавне минуле і скоро забуте... нашого воскресення. Це не звичайний собі романтизм якихсь планетників, а **сердечне відчуття синів одної душі живої України!**

І там тоді грали члени „Бесіди" в карти та співали веселі пісні. а звичайно інтонував їх

*) Зі службовиків „Просвіти" знав я трьох: **Володислава Танячкевича,** що опісля виїхав на Велику Україну; **Андрія Чайковського,** мого товариша правника та **Андрія Скородинського з Тисьмениці,** що був найдовше службовиком „Просвіти".

Вибори до міської ради III. округи
в Тернополі вже розписані.

При виборах до міської ради в Тернополі у грудні 1933. р. уневажнено українську листу кандидатів у третій виборчій окрузі з кандидатами: Іларій Брикович, Михайло Кордуба, Степан Козуб, Петро Мурій і Михайло Чубатий, якої повновласником був Іван Лень. Листу кандидатів головна виборча комісія уневажнила тому, що з 80 підписів виборців уневажнила аж 32 так, що лишилося важних тільки 48 підписів, коли на основі виборчого реґуляміну треба було 49 виборчих підписів — себто одна пятьдесята частина виборців цієї округи Тому, що у згаданій виборчій окрузі лишилася тільки одна польсько-жидівська листа кандидатів, голосування там не було. Підписане число виборців внесло за посередництвом посла адвоката д-ра Ст Барана виборчий протест, якого не взяв під увагу воєвідський самоуправний виділ під проводом тодішнього воєводи Марушевського.

Проти цього рішення, як суперечного з правом і виборчим реґуляміном, вніс д-р Ст. Баран іменем Миколи Меліншина позов до Найвищого Адміністраційного Трибуналу, котрий вироком з 4. жовтня 1937. р. до ч. Рей 3013/34 скасував згадане рішення тернопільського воєводи з 3. лютого 1934. р. і признав тим самим українську листу кандидатів за важну. З уваги на це радні цієї округи числом чотири, самі поляки, втратили свої мандати до міської ради і маґістрат у Тернополі визначив уже **день голосування на 16. січня 1938. р** у третій виборчій окрузі (околиця міського городу) на підставі попередніх лист кандидатів з 1933. р. У цій окрузі можуть українці здобути один і навіть два мандати, якщо візьмуть масову участь у виборах. Міщанські кандидати у цій окрузі перепали при іспиті з польської мови і лишились мабуть тільки два перші інтеліґенти. Вислід виборів залежить очевидно від наших виборців, серед яких досі не слідно ніякої акції.

Лисенкові Роковини.
ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ У ВАРШАВСЬКІЙ КОНСЕРВАТОРІЇ.

Варшава, 9. грудня.

Українська кольонія у Варшаві вшанувала 25-і роковини смерти **Миколи Лисенка великим і вдалим концертом,** що відбувся в середу 8. ц. м. у репрезентаційній салі варшавської Консерваторії. Концерт, зорґанізований завдяки повній посвяті диригента **п. С. Сологуба,** абсольвента Консерваторії **п. О. Самохваленка** і кількох інших активних громадян, був великим фестівалем української музики і показав цілій культурній Варшаві красу й вартість Лисенкового ґеніяльного музичного таланту.

Велику салю Консерваторії заповнила вщерть українська і чужинецька публика, серед якої бачили ми м. ін. білоруського музика проф. Казуро, польського біоґрафа Лисенка — Вельгорського, багатьох музичних рецензентів, журналістів, членів німецької, фінської та італійської кольонії і багато інших.

Концерт розпочав **Український Національний Лисенківський Хор під орудою п. Сологуба,** виконавши могутнє: „Не вмре кобзар". Опісля відома піяністка світової слави **проф. М. Тромбіні-Казуро** виконала три Лисенкові твори: „Ноктюрн", „Баркаролю" і „2-ий Польонез", підкреслюючи своєю інтерпретацією мало відому серед нашого „співучого народу" сторінку композиторової творчости. Сольовий виступ улюбленого нашого баса **п. М. Ольхового** (арія Тараса з оп. „Тарас Бульба", „Безмежнее поле" і „Гетьмани" — на біс) викликав бурю ентузіястичних оплесків і створив мистецьку атмосферу настрою для скрипкового соля **п. Г. Балинської,** що в супроводі фортепіяну виконала „Capriccio Elegico". Закінчила першу частину концерту дуже вдатним виступом (арія татарки з оп. „Тарас Бульба" та „Ой, люлі, моя дитино") **п. Ноліє-Мазуркевич.**

Друга частина концерту греміла майже без перерви бравами. Нічого дивного зрештою, бо хор, що виконав 4 Лисенкові твори (найкраще випали: „Сон" і „Туман хвилями лягає"), вивязався справді д. добре зі свого завдання.

Але наймилішу несподіванку зробила всім чужинцям і потерпаючим, а втаємниченим у складний механізм орґанізаційних пружин концерту українцям — третя частина, що в ній **хор** і нашвидко скомплетована **симфон. орхестра** (!) виконали майже бездоганно невідомий досі ширшому загалові любимців української музики **фінал 2-ої дії з Лисенкової опери „Енеїда", якої недрукований рукопис недавно щасливо віднайдено.** Поодинокі артисти: **п. О. Соблесова** — Венера, **п. Т. Н.-Мазуркевич** — Юнона, **п. М. Ольховий** — Юпітер, **п. І. Сайко** — Марс і **п. О. Стецура** (прекрасний баритон) — Бакхус,описалися знаменито. Опановані піяністки **пп. Н. Богацька і Н. Носкова** надали концертові мистецькі рами доброго акомпаніяменту.

Не пишемо зрештою музичної рецензії. Це певне, що в концерті були хиби, не бракло їх у самій орґанізації концерту (ось приклад: як завжди — не використано якслід пропаґандивної нагоди), але загальний вислід Лисенкового свята — наскрізь позитивний.

Це немала заслуга диригента скоординувати під батутою розпорошені українські, часто цілком відчужені, залишені на боці, музичні сили. Концерт дав доказ, що може спільнота.

КТВ.

сідоглавий Романчук своїм тенором: О, злобо! Злобо соперничая... і т. ін. Але це діялось аж тоді, як скінчилось вечірнє читання ґазет і товариські розмови.

На „Бесіді" пізнав я перших світочів українського громадянства: д-ра Омеляна Огоновського, проф. д-ра Олександра Огоновського, д-ра Корнила Сушкевича, Юліяна Недзвецького, б ректора політехніки і великого характерника, сідоглавого Юліяна Романчука, Олександра Борковського, д-ра Юліяна Целевича, о. Олександра Стефановича, Корнила Устіяновича, Омеляна Партицького, Володимира Барвінського, Дамяна Гладиловича, Володимира Шухевича, Теофіля Бережницького, Анатоля Вахнянина й інших, котрих я поважав як наших передових громадян.

Ті люди вже перейшли, а їх взори полишились у молодших ґенераціях членів „Української Бесіди". Але й ці молодші ґенерації, з моїх часів, перейшли вже в ряди старших, — зате виростає наша „Молода Громада" у Львові.

„Українська Бесіда" у Львові, як товариське огнище життя нашої інтеліґенції, має далі рацію свого буття для старшого і молодшого покоління — по давній традиції і — що найважніше — по **живій потребі товариського життя нашого громадянства.**

Як „Молода Русь" станула була в 60-их роках минулого століття разом зі старшими українськими громадянами до спільної праці для відродження українського народу, так сьогодні годиться, щоб „Молода Громада" станула в рядах членів „Української Бесіди" на кращу долю української нації.

Отсе мої побажання з нагоди нашого ювилею!

ПОЛАГОДА ОДНОГО СПОРУ.
КОМУНІКАТ РАДИ Т-ВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ ІМ. І. ФРАНКА.

У звязку з карикатурами у чч. 37, 38, 39, 40 і 42 „Комаря" ред. О. Боднарович і ред. Ю. Шкрумеляк внесли були скаргу до Ради ТОПІЖ. Рада Т-ва після докладного розгляду справи приняла в цій справі 22. м. м. постанову, яку письменно подала до відома обом інтересованим, при чому обидвом їм признала в однозвучному тексті, що Редакція „Комаря" не мала підстави дискредитувати їх **національно** і що цього роду методи сатири є образливі та недопускальні. Але одночасно Рада Т-ва застереглася, що цим рішенням не займає становища до суспільного характеру Спілки „Селянський Союз".

Зокрема в листі до ред. Ю. Шкрумеляка Рада ствердила, що його чинний виступ проти ред. Е. Козака на прилюднім місці, з приводу журналістичної справи, дотого відданої до розгляду Т-ва, є абсолютно між журналістами недопускальний і з внутрішньо-товариського, і з громадянського погляду. Тому справу чинного виступу ред. Ю. Шкрумеляка проти ред. Е. Козака передала Рада до Суду Т-ва, а ред. Ю. Шкрумеляка припинила у правах члена до часу скінчення розправи. Крім того голова ТОПІЖ з доручення Ради устно повідомив ред. Ю. Шкрумеляка, що вину ред. Е. Козака облекшує в дуже великій мірі той факт, що він сам, ред. Ю. Шкрумеляк активно співпрацював у „Комарі", тоді, коли „Комар" містив подібні сатири й карикатури на інших українських громадян і дискваліфікував їх неслушно під національним оглядом.

Супроти ред. Е. Козака Рада Т-ва прийняла постанову дати ред. Е. Козакові внутрі строгу догану з осторогою щодо карикатур на ред. О. Боднаровича та напімнення щодо кариктаур на ред. Ю. Шкрумеляка. Цю останню постанову Рада Т-ва подала до відома також ред. О. Боднаровичеві й ред. Ю. Шкрумелякові з виразним застереженням довірочности.

Рада Т-ва з прикрістю стверджує, що ред. О. Боднарович і ред. Ю. Шкрумеляк, оголошуючи в доступних їм ґазетах зміст листів, що їх дістали від Ради Т-ва, повелися супроти Т-ва крайнє нельояльно, бо оголосили також частину, якої довірочний характер Рада виразно в листах до них зазначила, та нанесли таким робом ред. Е. Козакові моральну кривду.

Ред. Е. Козак повідомив Раду ТОПІЖ, що рішення Ради він щодо себе до відома не приймає. Рада заявляє, що ред. Е. Козак може в цій справі відкликатись до найближчих Загальних Зборів Т-ва.

На цьому Рада Т-ва вважає справу для себе вичерпаною

ЗА РАДУ ТОПІЖ.

Роман Купчинський, голова. — Іван Кедрин, секретар.

Економічний огляд.

Торговельні сади на ерекціональних ґрунтах.

Порушена вже давніше двічі на сторінках „Діла“ справа раціоналізації садівничої господарки наших священників набирає щораз більшого розголосу, хоч покищо не переходить меж теоретичних міркувань. Ця справа, порушена в „Меті“ і в „Ділі“, перейшла вже і на сторінки священичої „Ниви“. Ми дістали знову дві статті на цю тему. Перша походить з кругів нашого духовенства, друга від інж. Романа Панькова, автора перших у нас статтей на цю тему. З уваги на наявне зацікавлення цією справою містимо відразу обі статті. **Ред. „Е. О.“**

ДЕЩО ПРО ГОСПОДАРКУ УКРАЇНСЬКОГО ДУХОВЕНСТВА.

По світовій війні матеріяльні доходи наших священників у дуже великій мірі — узалежнилися від господарки на ерекціональних ґрунтах. Тому ця господарка, повинна стояти на високому рівні сільсько-господарської культури, бож треба вдоволити якось хоч невеликі назагал життєві вимоги нашого духовенства.

На превеликий жаль господарка священників стала показчиком як не слід її вести. Вона не то, що не може покрити скромних життєвих потреб священників, але що більше — не може навіть сплатити вимірених податків, що тяжать на ерекціональних маєтках. Податкові залеглости зростають з кожним роком. Вкінці доходить до того, що скарбові уряди виставляють на ліцитацію ерекційне майно.

Причин цього лиха треба шукати як у **високих вимірах податків, так і в лихо веденій чи радше в невідповідно зорганізованій священичій господарці.**

Про це останнє саме і хочу дещо сказати.

При поверховному розгляданні справи моглоб здаватися, що цілу вину за невідповідну господарку нашого духовенства треба приписати його недбайливости. Та проте коли приглянемося ближче цій справі, то побачимо багато причин, які утрудняють, а то роблять неможливою доцільну господарку священників. Ці причини добре схоплені в **„Ниві“** (гляди стаття „Кооперативне садівництво на ерекціональних грунтах“, ч. 11). На думку автора — добрим господарем може бути той, що має стовідсоткове економічне наставлення. Священник мусить мати заставлення ідейне, а це зовсім не йде в парі з господаркою. Брак часу і відповідних капіталів, доброї і фахової служби, як також і те, що ерекційне майно не є власністю священника, роблять цю господарку безвиглядною. Для того, щоби збільшити доходи священничих господарств, автор бачить один вихід: треба **перебудувати в деяких ділянках індивідуально ведені господарки на збірні.**

Такі збірні господарства мусілиб провадити фахівці. Це піднеслоб рільничу культуру на ґрунтах, збільшилоб доходи священників і звільнилоб їх від нефахового заняття.

Цей проєкт новий і ріжно можна на нього дивитися, та треба признати, що він цікавий і відповідає у великій мірі природі священичого стану. У свому дописі в „Ниві“ присвячує автор у дальшому головну увагу збірній садівничій господарці на ерекціональних грунтах. Для нашого духовенства ці думки тим цікаві, що : : раціональне загосподарення якогось відсотку ерекціонального майна при добре зорганізованій торговлі овочами дасть в будучности поважні доходи. Наші кооперативні кола повинні також занятися згаданим проєктом тому, що він вводить кооперативну систему до самих основ рільництва, до кооперативної продукції, яка і заздалегідь призначена для кооперативного збуту. Створення кількадесятьморгових великих промислових садів на ерекціональних грунтах відограє поважну ролю в нашій торговлі овочами. Ці сади, ведені фахово, стануть також зразком для селян і вони теж краще будуть плекати свої невеличкі сади. Великі ерекціональні сади стануть **центрами садівництва.** До них долучаться малі селянські сади близьких околиць із відповідними сортами овочів для кооперативного збуту.

Очевидно, що за реалізацію цього пляну повинно взятись передовсім само наше духовенство. Є всі дані, що доцільно поведена акція викаже великі успіхи.

Членами відповідної садівничої кооперативи повинні стати всі оо. пароxи цілої дієцезії, складаючи рівночасно при помочі дотичного Ординаріяту відповідний капітал для оснування власної шкілки. В цій шкілці треба би випродукувати стільки деревець, щоб засадити ними запроєктований простір під кооперативні ерекціональні сади. Так зорганізоване ерекціональне садівництво ще й разом з відповідно поставленим пасічництвом, створять поважні пункти зразкової господарки в суспільній агрономії.

Вважаю, що розглянений вище проєкт повинен швидко найти своїх пильних реалізаторів, а в масі українського духовенства — однодушну прихильність і поміч.

Священник.

МАЛІ ЧИ ВЕЛИКІ?

Ще раз (див. „Діло“ з 28. липня і 21. серпня ц. р.) порушу декілька питань, що дотичать садів на ерекціональних грунтах. Як у всіх справах, так і тут думки про способи реалізації пляну високоякісного садівництва на ерекціональних грунтах будуть серед зацікавленого духовенства поділені. Найдеться напевно чимало священників, що вважатимуть доцільним закладати сади менші простором, за те в більшій кількости. Але будуть і такі, що обстоюватимуть думку, щоб закладати сади тільки більші розміром і то там, де є відповідна земля, догідні шляхи, ринок збуту (міста, живці). Одно і друге — річ погляду. Тільки на жаль цей погляд переважно не є обґрунтований, не є виявом знання чи пак фаховости в цих справах. Люди, яким тяжко зрозуміти деякі справи, є завзятими їх противниками.

Не хочу ще раз наново пригадувати тих **додатних сторін,** що ними перевищують великі сади менші сади. Це можна найти в кожному підручнику про садівництво. Роля великих садів на наших ерекціональних грунтах булаб подвійна: **матеріяльна і пропаґандивна.** Не згадую вже про те, що господарка, обсервація і таксація урожаїв в більших садах економічніша. Куди більша вага гуртових садів лежить у збуті продуктів, з чим звязана справа переховалень. При таких садах збут овочів відбувався би в той спосіб, що овочів не продавалиб на дереві (на „пні“), а по зібранні переховувалиб у переховальнях. Щойно пізніше, в міру того, як деякі сорти дозрівалиб, слід би їх партіями достарчувати на ринок.

Як би не було, але такі переховальні на овочі в будуччині нам **конечні.** Вони унезалежнять власників від скорого продавання, а тим самим і реґулюватимуть ціну. Але вони мусять бути спеціяльно до того побудовані. Цієї служби не можуть робити принагідні пивниці чи комори, в котрих тяжко вдержати відповідну температуру, вогкість, заінсталювати провітрювання тощо. А переховальні в повнім того слова значінні рентуються щойно при більших садах, при масовій і можливо якнайбільше однородній продукції.

Більші сади малиб би також пропаґандивний вплив на дальший розвій нашого садівництва. Були би вони зразками для селян. Уважаю, що коли хочемо направду наше садівництво високо поставити і дати йому сильні торговельні підстави, то можемо це зробити в першій мірі при помочі великих садів. Такі сади, торговельні, які витрималиб конкуренцію на ринку, повинні закладати в першу чергу наші священники на ерекціональних грунтах.

Інж. Роман Паньків.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

ЗАВВАГИ ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ У ГОСПОДАРЦІ ТЕМОЮ НЕСАМОВИТОГО ЛИСТУВАННЯ.

Українське Технічне Т-во у Львові, довідавшися, що будову монастиря СС. Василіянок у Станиславові **віддано без конкурсу з вільної руки нефаховій силі,** звернулося з довшим дічемним письмом до еп. Гр. Хомишина, представляючи в ньому **економічну недоцільність** такого ставлення справи. Після дуже річевих арґументів і підкреслення факту, що в західних країнах покинено вже т. зв. господарські способи ведення будов, заявило У. Т. Т. готовість служити дальшими фаховими порадами в цій справі.

На превелике диво, У. Т. Т. дістало відповідь від ректора **о. Бойчука,** перічеву змістом і гнівливу в тоні. Після чергового листа У. Т. Т. із зазначенням удруге, що „тільки порівнання ріжних оферт могло дати уяву про дійсно потрібні кошти будови“ (до єпископа) і застережень У. Т. Т. проти нічим неоправданого гніву (до о. Бойчука), прийшло знову письмо **тільки** від о. д-ра Бойчука, якого зміст просто несамовитий та грубо образливий супроти поважної організації, яка обєднує коло пів тисячки українських інжинірів.

Хто з наших читачів хоче „полюбуватися“ стилем і думками о. ректора та взагалі познайомитися з ходом цієї понурої справи, нехай прочитає **„Технічні Вісти“** з листопада п. р. У коментарях цього журналу читаємо м. і. слушне твердження: Наше громадянство **має право знати, як господариться церковним майном,** бо це є майно громадське, яке повстало завдяки громадянству і росте завдяки йому“.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

„ГОСПОДАРСЬКА РАДА“ У ЛЬВОВІ.

В нас була вже свого часу згадка про намір воєводи д-ра Білика покликати до життя „Госп. Раду“ для Сх. Галичини. Незабаром, як заповідає польська преса, мають зібратись у Львові представники господарських кругів із трьох сх.-галицьких воєвідств для реалізації цього замислу. „Господарська Рада“ матиме завданням координувати працю існуючих на терені Сх. Галичини господарських організацій і реґулювати розвиток госп. життя Сх. Галичини. Згадана преса вяже „Г. Раду“ з колишньою „Радою Зжешень Господарчих“ Польського Політехнічного Т-ва, яка в р. 1936 припинила свою діяльність.

Чи і яку ролю гратимуть представники українських господарських організацій в „Госп. Раді“ Сх. Галичини — покищо невідомо.

ВІДВІДИНИ МІН. ДЕЛЬБО В ВАРШАВІ І КОЛЬОНІЯЛЬНІ АСПІРАЦІЇ ПОЛЬЩІ.

Серед справ, що їх звязано з відвідинами франц. міністра Дельбоса в Варшаві і віднов'женням польсько-французької приязни, вибивається також справа кольоній, яких щораз голосніше домагається Польща за зразком Німеччини. Вся польська преса однозгідно заялась кольоніяльним питанням і це не лишилось без відгомону за кордоном. У Франції заговорило на тему польських кольоніяльних аспірацій 11 щоденників на чолі з „Тан-ом“, займаючи до цього назагал зичливе становище з одночасною порадою для Польщі виказати терпеливість. Також у німецькій пресі посвячено велику увагу кольоніяльній темі в звязку з розмовами мін. Дельбоса в Варшаві. М. ін. зазначує „Газета Гандльова“, що її стаття п. н. „Польща також мусить мати кольонії“ обіїгла всю німецьку пресу.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ПОЛІТИКА СТАБІЛІЗАЦІЇ У ФРАНЦІЇ. — АМЕРИКАНСЬКО-БРИТІЙСЬКИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ ПАКТ І НАДІЇ ПАРИЖА.

Теперішне успокоєння на девізовому ринку дає притоку часописові „Фіненшел Таймс“ до твердження, що Франція поведе радикальніше політику стабілізації. В Парижі поважно застановляються над устійненням валюти і новими торговельними договорами при значно ліберальнішій митній політиці. Справа **повороту цілого світу до свобідного торговельного і фінансового режіму** входить не тільки в програму Госп. Комітету Ліги Націй в Женеві, який на днях почав свою 47. сесію. Найновіший **господарський пакт Англії і Зл. Д. П. Америки** є доказом, що обі ці держави готові проломити мури охоронних мит. У Франції вважають, що цей пакт відчиняє шлях і іншим державам до ліберальнішого обміну добрами, що Вашінґтон і Льондон не хоче обмежити свого господарського зближення тільки до Англії, Зл. Держав П. А. і британських кольоній. Небезпечні проблеми Европи й Азії найдуть легшу розвязку, коли збільшена буде свобода міжнародньої торговлі і знесені будуть її обмеження.

Згаданий вище англійський часопис висказує погляд, що треба раніше розширити валютовий договір Франції, Англії і Зл. Держав П. А., заки зачнуться переговори про торговельні взаємини в світових розмірах.

—o—

З нашої кооперації.

НЕПРАВДИВИЙ КОМУНІКАТ „РУССКОГО ГОЛОСУ“.

Перед двома тижнями була у нашій хроніці замітка, в якій передрукували ми з „Русского Голосу“ комунікат про те, що буцімто Ревізійний Союз Русских Кооператив має право приймати у свої члени кооперативи і торговельні підприємства також в районі краківського воєвідства. Р.С.У.К. вислав у цій справі письмо до Кооперативної Ради при Міністерстві Скарбу, домагаючись рівного трактування Союзів, чи пак виявлення справи.

„Господ. Кооп. Часопис“ ч. 49 оголошує відповідь, яку одержав Р.С.У.К. від Кооперативної Ради на це письмо. Відповідь звучить:

„У відповіді на письмо з дня 20. листопада ц. р., ч. 15661/37 у справі ревізійних управнень виясняю, що обсяг права ревізії кооператив, призначений Міністром Скарбу Ревізійному Союзові Руских Кооператив у Львові (ч. 90 Монітора Польського з 1935 р.) не зістав змінений, ані під оглядом територіяльним, ані під оглядом річевим. За предсідника: Ц. Потемський — інспектор“.

Так неправда про додаткові компетенції Ревіз. Союзу Руських Кооператив також на краківське воєвідство вийшли на верх

РУХ ЧЛЕНІВ у Р. С. У. К.

В днях 9., 23. та 30. XI. ц. р. Дирекція РСУК приняла в члени Т-ва 15 кооператив. **В. Л.**

Сторінка без політики.

Злодійські академії та університети.

Для широкого загалу світ злочинців відгороджений важким до переходу муром. Це, так сказатиб особлива еґзотика. Та справді це окремий суспільний колектив, що думає, чи пак промишляє власними катеґоріями. Це світ суспільних шкідників. У всіх ділянках кримінальістики прибуває чимраз то більше злочинців.

Не вадилоб заглянути за куліси такого злочинного світу.

За царських часів цвив злодійський промисл найбільше в російській імперії. Там відомі були тоді не тільки школи, але й злодійські академії, де набирав „освіти" доріст із низин та ріжного шумовиння. Такі „школи" були по всіх більших містах, м. і. в Петербурзі, Москві, Харкові й Одесі. Злодії гуртувалися тоді в окремих союзах та були зі собою в „товариському" й професійному звязку. Була між ними виміна засобів та спільний плян праці. Злодії виїздили на гостинні виступи в порозумінні й користуючися допомогою місцевого елементу.

Майстри й „помагери".

Такі школи злочинців були теж засновані й по більших містах Польщі. Старі досвідчені „майстри" злодійського „звання" послуговувалися часто молодими помічниками, т. зв. „помагерами", що виводилися зпоміж покидьків, опущених волоцюг, словом, зпоміж дітей вулиці.

Відома колись була така школа у Варшаві на вул. Крохмальній, у дільниці, де мешкали самі злодії й пройдисвіти. Був там такий готель, до якого приманювали під покришкою харчівні аматорів злодійського ремесла. Підчас „студій" діставали вони там харч і нічліг. Водночас на нарочно зроблених манекінах училися вони зручно витягати з кишені ріжні предмети, годинники, ланцюжки, тощо. Там теж познайомлювались вони зі злодійським приладдям, як: ключами, витрихами й іншим.

Російська судова влада знала окремі партії злодіїв, т. зв. „ракети", які мали до помочі практикантів, себто „коників". Такий „коник" мусів, бідолаха, кілька літ вислуговуватися „майстрові", заки той його визволив.

„Чорний Дім".

За царської влади у Варшаві при вул. Смочій була друга така злодійська школа в т. зв. „Чорному Домі". Це був справді оригінальний дім, якого власник був постійним „побутовцем". (Упертих злочинців влада висилала на постійний примусовий побут до ріжних міст краю.) Управитель дому був нотoрійним арештантом, сторож — грабіжником, врешті всі, дослівно всі мешканці були злочинцями. Там можна було стрінути цілі злодійські родини з діда-прадіда: батько — касяр, мати — крамнична злодійка, сини — злодії ріжних „професій", і донька — вуличниця. Колиж одного разу поліція перевела в тому домі ревізію та арештувала всіх без винятку мешканців, тоді коло дому мусіли поставити сторожу, щоби берегла майна арештованих.

Що може мачуха...

Недавно викрили у Варшаві школу малолітніх злочинців. Від довшого часу пропадали там діти у віці від 8—12 літ, які хоч і поверталися по кількох днях домів, проте вкравши щонебудь із хати, щезали знову.

Згодом поліція впала на слід того дивовижного явища і взяла на око один дім на вул. Мокотівській, до якого вечірньою порою входило щоденно кількох молодих хлопців. Виявилося, що вони приходили до хати відомого злодія, Станислава Ґрата. Коли вночі поліція прийшла до його мешкання, застала там 12 молодих хлопців. Цікаве, що Ґрат шукав таких хлопців, які мають мачухи. Він навчав дітей красти й по кількох таких „лекціях" вибирав найздібніших та посилав їх на „практичні вправи". За принесену добичу давав їм малі грошеві квоти на харч, кіно й ласощі. Хлопці були добре вивчені своїм „працедавцем" і „вихователем", бо підчас поліційного допиту жалувалися ревно заливаючися слізьми, мовляв, мають у хаті справжнє пекло, бо кляті мачухи так знущаються над ними, що годі видержати.

У висліді того всього Ґрата посадили на кілька літ до вязниці, зманірованих хлопців віддали під опіку батькам.

Гостина поліції на викладі.

В Парижі, в одній із віль на Мoкмартрі, викрили теж недавно таку злодійську академію. Там відбувалися послідовно „виклади" злодійських тузів, що опинилися вже на емеритурі, бо зі старости не могли вони брати безпосередньої участи в злодійських виступах. Програма викладів обіймала всі роди злочинів.

Підчас одного такого викладу трапилася така цікава подія: „Професор" викладав саме про конечність зберегти всі засоби обережности по довершеній крадежі, бо „не губить злочинця те, що він зі собою забирає, але те, що залишає на місці, бо кожний слід погубний і поліція завжди по нитці дійде до клубка."

В томуж менті ввійшла на „викладову" салю" поліція. Очевидно счинилася метушня й переполох. Одначе „професор" так перейнявся своїм запальним викладом, що, продовжуючи його, звернувся до поліційних аґентів:

— Скажіть самі: не маю я рації? Чи не так воно? Чи не губить злочинця слід його злочинного діла? Скажіть, виж це найкраще знаєте...

*

Оттакий жмут подробиць з життя злочинців з підземного світа Польщі, помістила недавно польська преса. Очевидно, що ці подробиці неповні, бо орґанізація підземного світу дуже справна й широка.

—o—

Останній мешканець „Срібного міста".

Саме недавно помер останній мешканець Сільвер сіті — „Срібного міста" у Скалистих горах (Злучені Держави) Йосиф Сміт. Рівно 50 літ тому, коли в Америці вели будову залізничої лінії до Тихого Океану, Сміт поступав за партією робітників і разом із нею ішов вперед американським суходолом, в міру того, як посувалася будова дороги.

У Скалистих горах рішив Сміт поселитися і забратися до перемивання золота. Він вибрав собі невеличку долину, побудував там собі хижу й забрався до праці. Золота він не знайшов, лиш срібну руду, одначе її було так мало, що він міг ледви сяк-так вижити з неї. Таким чином Сміт прожив сам один на відлюдді кілька літ, згодом до нього прилучилося двох мексиканців, які мали якісь причини скриватися перед людським оком і перед владою.

Кілька місяців після того розійшлася по долині чутка, що в Скалистих горах знайшли багаті зложжа срібла. Шукачі пригод, і легкого багатства наплили лавою до долини Сміта. Довкола, немов за дотиком чародійної палочки стали виростати будинки, гостинниці, бари, ресторани, словом виросло нове місто. Населення міста зростало з кожним днем, одночасно в місті настали авантури, безправства, розбої пиянство, картярство і т і.

Колиж згодом виявилося, що там ніякого золота нема, що вістка про багатство копалень срібла була звичайною сплетнею, „піоніри" нового міста щезли неменше скоро, як прийшли.

Сміт знову залишився сам у своїх горах і своїй долині... і сам один у новозаложеному місті. Міг вибирати собі до схочу мешкань. Одно вигідніше від другого, деякі уладжені навіть із справжнім комфортом, одначе Сміт не перейшов жити до ніодного з тих нових мешкань і залишився у своїй старій хаті. В літі шукав він за сріблом, в зимі полював доки міг.

Рік тому його зір зовсім ослаб і його мусіли відвезти до лічниці до сусіднього міста. Там він теж і помер.

Свято „Просвіти" — всенародне свято. Тим то приготовляймось до нього якнайгідніше, а перш усього: стачьмо членами „Просвіти" і складім жертву на ювилейний дар для неї!

НАМОГИЛЬНІ НАПИСИ.

„Аматор прогульок по цвинтарях" Моріс Белель зібрав колекцію оригінальних намогильних написів. Кілька таких написів подаємо:

„Тут лежить Пер Шу, стриечний брат сенатора Шу, який помер у 1908. р."

*

„Гробовець родини Маршенів. Славні предки! Дивлячися з висоти небес на наше земне існування, пошліть нам те, чого вам у небі не треба, та що конче потрібне на землі: добробут, здоровля, успіх в інтересах і прихильність постійних клієнтів."

*

„Тут спочиває сном праведних возний міністерства державних робіт Франсуа Мез-Кордіє, добрий муж, примірний батько і любий дідусь. Він залишиться добрим французом і в царстві небесного щастя."

—o—

400 ФУНТІВ ШТЕРЛІНҐІВ ЗА... ВУХО.

Мексиканська поліція заборонила молодому лікареві Хотеґе Орозко Очоа містити в часописах оголошення, що він дасть 400 фунтів штерлінґів тому, хто згодиться продати йому своє вухо.

Лікар Очоа стратив своє вухо підчас сварки зі своїм дядьком, який зовсім відірвав молодому лікареві вухо.

Тоді дотепний лікар, який хотів конче мати нове вухо, помістив у часописах оголошення, що хоче купити вухо. На оголошення зголосилося кількох студентів медицини, які хотіли відступити свої вуха.

Поліція признала таке оголошення беззаконним і заборонила його повторяти.

—o—

ПЛЯШКА ЗАПРОПАЩЕНОГО ЛЕТУНА.

На березі Нютон-Біча найшли пляшку, в якій, як виявилося, була остання вістка відомого летуна Кінґсфорда Сміта. Зміст листа висланого до людей пляшковою почтою, був такий:

„Поможіть Кінґсфордові Смітові. Уся надія страчена 29. листопада 1935. р.".

Сміт згинув разом із своїм помічником підчас перелету з Австралії до Англії в листопаді 1935. р. Із Алляхабада вилетіли оба летуни 8. листопада і від того часу по них і слід загинув. Колесо і частину літака знайшли відтак в Бірмі. Імовірно там теж вкинули і пляшку з листом. Таким чином ця пляшка перебула за два роки дорогу кількох тисяч кільометрів.

—o—

ІРИНА ШМЕЙДЕР НА ВОЛІ.

Ірину Шмейдер, що про неї ми вже писали перед кількома днями, признав версайський суд винною у зраненні летуна Лялемана, одначе по застосуванні амнестії, закохану летунку випустили негайно на волю.

Коли Ірина Шмейдер виходила з вязниці, на неї ждала багатотисячна юрба, яка побачивши молоду жінку, що ледви трималася від ослаблення і схвилювання на ногах, привитала її оплесками.

Оборонець Ірини Шмейдер відвіз її до Парижа, до свого дому, де вона зустрінулася зі своїми братами, в яких перебуде кілька днів.

Ірина Шмейдер хоче поїхати до Англії, до людей, які нею турбувалися після трагічного причалення літака й підчас побуту у вязниці. Вона хоче тепер заробляти лекціями музики й англійської мови.

ВЕСЕЛЕ.

В суді

— Підсудний, чи ви вже були давніше карані?

— Так, перед десяти роками, пане судде!

— За що?

— За купіль у недозволеному місці.

— А від тоді?

— Від тієї пори я вже більше не купався.

Черевомовець

Бурачок є черевомовцем.

— Чи ти можеш з того жити?

— Знаменито.

— В кабареті?

— Ні, в крамниці зі звіритами.

— В крамниці зі звіритами?

— Так, я продаю говіркі папуги.

Тихі комірники.

— Пане артисте! Нині вже 15-го, а ви ще від першого не дали мені й золотого.

— Як я спроваджувався зі своїм товаришем, то виразно вам обіцяв, що не будете нас й бачити ні чути.

Подяка

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові за скоре і без зайвих формальностей виплачення повної обезпеченевої суми по моїм бл. п. Мужові о. Плятонові Карпинському, пароховi в Острівці к. Теребовлі.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це єдине українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові найширшим колам української суспільности.

Ольга Карпинська.

У царстві Сталіна.

АМБАСАДОРА БОГОМОЛОВА РОЗСТРІЛЯЛИ?

До Стокгольму прийшла вістка, що б. совітського амбасадора в Китаю Богомолова розстріляли.

ЄЖОВ — ШЕФОМ ЛЕТУНСТВА.

З того самого джерела повідомляють, що на місце арештованого Алькніса шефом совітського летунства став шеф ГПУ Єжов. (АТЕ).

ПРИСУДИ НА ГРУЗИНІВ.

Найвищий суд Грузії засудив 7-ох грузинів на розстріл і 2 по 15 літ вязниці. Їм закинули приналежність до „шпигунсько-повстанчої контрреволюційної шкідницької організації“.

—o—

По широкому світі.

Британський уряд висилає до Єгипту нові частини протилетунської артилерії.

Еспанський червоний міністер праці наказав „дивільну мобілізацію“ всіх мужчин у віці від 18—50 літ.

Британський генеральний консуль у Шанхаю запротестував проти японських моряків, які занали британський корабель.

До Туреччини приїхав провідник „гітлерівської молоді“ Бальдур фон Ширах. Приняв його Кемаль Ататурк, міністер освіти виголосив на прийнятті в німецькій амбасаді теплий привіт.

У французькому 46. полку піхоти вкрав хтось 6 скорострілів.

Австрійська преса вдоволена вислідами поїздки мін. Стоядіновича до Риму.

Італійський уряд заіменував ген. Каваллера головним командантом італійських військ у Сх. Африці.

Комітет неінтервенції збереться у вівторок.

118 УКРАЇНСЬКИХ КОЛГОСПІВ СТРАЙКУЄ.

Агенця АТЕ повідомляє, що у винницькій окрузі вибух страйк 118-ох колгоспів, які перестали постачати до рафінерій цукрові буряки Вони домагаються підвишки цін на 35 прц., тимчасом їм пропонують лише 15 прц.

—o—

З польських справ.

СЕНЗАЦІЙНА ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ.

На вчорашньому засіданні сойму вніс посол Стажак інтерпеляцію в справі звіту з процесу келецького інспектора Кораліка. Справу Кораліка розглядав апеляційний суд у Кракові, і краківський „Курієр Цодзєнни“ навів з присуду м. ін. такі місця: „...Апеляційний суд ствердив, що переходить до денного порядку над зізнаннями головного інспектора праці Кльота й керманича правного відділу суспільної опіки Гадомського, рахуючи ті зізнання лише доказом, що вища влада в міністерстві толерувала проступки урядників“.

А далі промова прокуратора згаданого процесу: „У громадянстві вкорінюється погляд, що найчесніші ще доли, натомісць чим далі вгору, тим більше проступків, тим гірше. Ті верхи добираються до держ. скарбу, обкрадають його на міліони, міліярди й та опінія має, на жаль, обоснування..“

Інтерпелянт запитує премієра, чи відомий йому зміст газетної інформації і наведені місця та чи згідні вони з ходом судової розправи, — а коли згідні, то які пан премієр витягне з них консеквенції. Коли-ж нотатка неправдива, то чому її не сконфіскували?

—o—

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла“! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку! Точний передплатник „Діла“ складає за рік Бібліотеку „Діла“ з 12 томів!

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

— **Філія Союзу Українок** улаштовує в неділю 12. XII. ц. р. „Андріївський Вечір“ з ріжними несподіванками. Початок в год. 6. веч. Домівка С. У. вул. Сикстуська 46. Гостям раді.

— **Кожний українець, спортовець,** змагун і прихильник розвитку українського спортового руху, передплачує єдиний український спортовий тижневик **„ЗМАГ“**. Передплата чвертьрічна 2 зол. — Замовляйте та жадайте показових чисел! Адреса: **Львів, Ринок 10/II. пов.**

— **Комітет Будови Церкви у Львові-Клепарові** влаштовує в суботу 11. грудня 1937 р. у салі місцевої читальні „Просвіти“ Андріївський вечір із забавами, танцями та ріжними несподіванками. Початок в год. 8. веч. Вступ 49 сотиків. Дохід призначений на викінчення будови місцевої церкви.

— **В Українськім Науковім Інституті в Берліні** відбувся 10. ц. м. виклад д-ра М. Масюкевича на тему: „Соціяльно-політичний склад жидівства на Україні“.

— **В Українськім Науковім Інституті у Варшаві** відбувся 10. ц. м. виклад Гл. Лазаревського на тему „Олена Пчілка в її листуванні з М. Драгомановом“.

— **В честь св. Йосафата і В. Рутського.** Захоронкарська семинарія і вселюдна школа СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95 уладжують у понеділок 13. ц. м. у власній салі з нагоди іменин Митрополита Кир Андрея Шептицького святочну академію в честь Священо-

---

ОЛЕКСАНДЕР ДЮМА. 3

Неймовірна подія.

— Тепер ходи за мною — сказав Люципер. — можливо розумієш, що я не можу вести тебе головною брамою; грабар не дозволив би вийти тобі, мій дорогий, звідси вже ніхто не вертається. Ходи за мною, насамперед підемо до твого мешкання, де ти переодягнешся; не можеш прецінь явитися на балі в цім одязі, тим більше, що це не масковий баль. Загорнися добре, тепер ночі холодні й ти легко міг би нахолодитися. — І Люципер засміявся, як тільки дідько може сміятися, ступаючи далі.

— Я переcвідчений, — озвався потім, — що ти ще не довіряєш мені, хоча я тобі зробив добре діло. Такі ви, люди, завсіди невдячні для своїх приятелів. Не тому, щоб я ганьбив тебе за невдячність, найбільш поширене зло, яке я винайшов, але я хотів би бачити тебе принаймі трохи веселішим.

Я йшов за ним увесь час холодний, наче мармурова статуя, тільки коли панувала мовчанка було чути стукіт моїх зубів.

— Чи прийдемо ще завчасу? — питаюсь з надлюдським змаганням.

— Нетерпеливий! Отже мусить бути дуже гарна?

— Як янгол!

— Ах, мій дорогий, мусиш признати, що ти не є занадто делікатний, говориш мені про янгола, мені, що був ним самий, а всеж ніякий янгол не зробив би для тебе те, що я сьогодні. Але прощаю тобі ще; людині, три дні мертвій, треба вже щось вибачити. Дотого, як я тобі вже сказав, маю добрий настрій, бо сталися в світі речі, що мене занадто потішили; я вже думав, що людство винародовлюється, що стає в останніх часах чесним, але ні, людство все ще таке, яким я його вчинив. Не мав я вже давно такого щасливого дня; від вчорашнього вечора прибуло мені тільки в Европі шістьсотдвацять два самогубства, між ними більше юнаків як старців, а це вже означає страту, бо вони вмирають без дітей; дві тисячі двісті сорокпять убивств, знову тільки в Европі, інші континенти не рахую; два міліони шістьсот двацять тисяч нових розводів, що і не дуже дивне, бож маємо тепер сезон для балів; дванацятьсот підплачених суддів, звичайно буває їх ще більше. Але найбільшу радість зробило мені двацять шість молодих дівчат, з яких найстаршій не було ще вісімнацять років, які вмерли без віри в Бога. Обрахуй, мій дорогий, що мій зиск у самій Европі зріс на два міліони шістьсот двацять вісім душ; не рахую сюди крадежі, фальшування мачет і насильства, бо це тільки дрібні сотики. Ось, глянь, коли денно три міліони людей пропаде, то за який час цілий світ належатиме мені?

— Розумію твою радість — я пробурмотів.

— Говориш це якось смутно, чи може боїшся мене? Роздумаймо трохи, прошу: чим був би світ, якби мав тільки небесні чесноти, а не мої пристрасти? Люди умерлиб з нудьги, сплячу. Хто винайшов золото? Я. Хто гру? Я. Любов? Знову я. І ти сам, якого я перед хвилиною вивів з могили, ти не йдеш шукати чистої любови тієї жінки, куди я тебе веду, але ночі повної насолоди.

— Чи ще далеко? — спитав я знову, бо ми ввесь час йшли, але все ще між могилами.

— Ти вже знову нетерпеливий? Таж я веду тебе найкоротшою дорогою. Не журись, прийдемо ще завчасу. Я обіцяв тобі баль і свого слова дотримаю.

Кінець-кінців дійшли ми до цвинтарного муру. Люципер подав мені руку і ми легко перенеслись в повітрі на другу сторону.

— Чи хочеш бачити, що тепер діється в Парижі?

— Ні, радше ходімо

Ступали ми без найменшого шелесту вулицями, не зустрівши ні тіні, аж нарешті дійшли ми до нашого дому.

— Пізнаєш? — запитався.

— Так, увійдім.

— Чекай, нехай отворю, бо я найшов спосіб, як обкрадати доми. Я маю по два ключі від усіх дверей, крім тих, що ведуть до раю.

Ми ввійшли. Тиша, що панувала на дворі, окружила нас і тут; на мене напав жах. Уявіть собі, що ви входите до свого мешкання, звідки вас перед двома днями винесли мертвого і находите всі знайомі предмети так, як ви їх залишили підчас хорoби. Я пішов бистро до печі, засвітив свічку, щоб пересвідчитись про дійсність, бо все здавалось мені неприродним. Але це була правда. Це була справді моя кімната. Зі стіни всміхався до мене портрет моєї мамусі і книжки, що я їх читав ще кілька днів перед смертю, лежали на столі; тільки на ліжку не було ні перин ні покривала і всюди на скринях бачив я печатки.

Люципер сів вигідно на канапу і почав читати „Житія святих“.

В тій хвилині я станув перед дзеркалом і побачив я сам себе у своїм спеціяльнім одязі; я був блідий, очі мої були без блиску. Я почав сумніватися в це життя, що його позичила мені таємнича сила і тому я положив руку на серце: моє серце не билось. Я сягнув бистро до чола, воно було студене як і мої груди, живчик німий як і моє серце, а всеж я пізнавав все, що я залишив. Та найгірше з усього було те, що я не міг відорвати очей від дзеркала, яке відбивало мою скаменілу, мертву постать. Кожний найменший рух моїх уст відбивався у ньому наче кошмарний усміх мерця. Не міг я ані ворухнутись, ані крикнути, щоб закликати Люципера. У старім годиннику озвався темний, неясний звук, що попереджує биття, опісля годинник відбив дві години, відтак запанувала тиша. В кутку я побачив Люципера, що заснув над „Житіями святих“. Кінець-кінців я міг ворухнутись і обернутись. Напроти мого дзеркала було ще друге і я знову побачився при неясному світлі одної свічки. Мій жах дійшов до вершка і з моїх уст вирвався оклик. Люципер пробудився.

мученика Йосафата і Митр. Йосифа Велямина Рутського. Початок год. 17.

— **10 літ журналу „Кооперативна Республика“.** Саме появилося грудневе число економічно-суспільного місячника „Кооперативна Республика“, яке закінчує 10-літній період видавання цього органу. На зміст цього числа склалися м. і. статті: проф. В. Тотоміянца на дуже болючу тему „Небезпека зматеріялізування кооперативного руху“, сеніора кооперативного руху д-ра Костя Левицького: „Наша кредитова політика в минулому і сучасному“, д-ра Т. Витановича: „Дослід над селом“, актуальна редакційна стаття на тему протиукраїнської агітації та переслідувань української кооперації на Волині й огляд господарської конюнктури в Польщі. З приводу 10-ліття журналу редакція дає огляд праці за десять літ, спис співробітників за 10 літ та 17-ти книжок, що появилися при „Кооперативній Республиці“ як відбитка з неї. В книжковому додатку закінчено саме друк гарної праці проф. В. Січинського: „Нариси з історії українського промислу“ (з ілюстраціями). В 1938 р. редакція починає в цьому додатку друк перекладу книжки Ш. Жіда п. з.: „Солідарність“. Передплата „Кооперативної Республики“ на рік 12 зол. (знижена 8 зол.).

— **Українська граматика по італійськи.** Заходом Королівського Високого Орієнтального Інститута в Неаполі вийшла цими днями перша українська граматика в італійській мові Евг. Онацького. М. ін., від минулого року виклади з українознавства увійшли в програму названого інституту.

— **Інфлюенца у Львові.** Лікарі у Львові ствердили, що в місті шириться інфлюенца, звана також еспанкою або грипою. Недуга проявляється загальним фізичним ослабленням, ломанням рук і ніг, при чому виступає катар носа, кашель і сильна флегма. На випадок занедбання недуга компілкується і спричинює запалення легенів. Інфлюенца починається від перестуди, якій сприяє теперішня анормальна погода. Першою вимогою ліквідації недуги — положитися до ліжка.

— **Під пресією вшехпольської молоді.** Після відмовної відповіди ректорату вшехпольська молодь уладила в четвер у будинку політехніки віче, на якому рішила розпочати негайно бльокаду політехніки. Студенти числом коло 300 осіб обсадили всі брами і не впускали нікого до середини. Одночасно над входовою брамою вивісили великий зелений прапор, на якому вималювали білою фарбою меч. Вивісили теж довжелезний транспарент з написом: „Домагаємось гета для жидів!“ Під вечір привезли до будинку більшу скількість харчів, опісля стали приносити подушки і коци. Вечором студенти зробили ілюмінацію, запалюючи всі світла в будинку та пускаючи в рух рефлектори. На вулиці стояли поліційні стежі і спокійно гляділи на все, що виробляють студенти. Юрбами ставали теж прохожі. Одночасно зібрався сенат політехніки і після довшої наради заявив делегації студентів, що їх домагання щодо лавкового гета для жидів буде сповнене. Постанова сенату вдоволила студентів. Вони припинили бльокаду і з валізками, коцами і подушками в руках рушили походом крізь місто з окликами: „хай живе ґето, маємо ґето!“. Виклади на політехніці будуть відновлені в суботу. Відновлено теж виклади в академії закордонної торговлі, хоча вшехпольська молодь дальше авантурується. Припинені дальше виклади в університеті.

— **Урядовець спільник злодіїв.** В Кельцах відбувся цікавий процес проти Віталія Криніцького, який 17 літ був поштовим урядовцем, а потім став спільником злодіїв. Він збратався зі злодіями й дав їм ключі до поштової каси, де було 84 тисячі золотих. Тими грішми мали злодії поділитись з тим урядовцем і ще з одним поштовцем, Альойзим Куклою. Суд засудив Криніцького на 3 роки вязниці, поштовця Куклу на 4 роки, а злодіїв на 1 до 2 літ вязниці.

— **Віз під колесами потягу.** На залізничому переїзді в селі Рудки пов. Замістя наїхав товаровий потяг на віз із трьома жидами, з яких один згинув, а два інші тяжко ранені.

— **Львівська хроніка.** При вул. Овочевій кинулася з другого поверху 16-літня Рифка Кандель і тяжко потовклася. Причиною намаганого самогубства було непорозуміння з родичами, що живуть у недостатку. — У звязку з крадіжю 210 зол. на шкоду Й. Весоловського арештували служницю Катерину Савка. — Станислав Стоклос (Кентшинського 45) повідомив поліцію, що його два сини, 14-літній Чеслав і 12-літній Тадей, вийшовши перед кількома днями до школи, пропали без сліду.

— **Пожежа в копальні нафти в Бориславі.** На копальні нафти „Віляї“ — „Татра“ в Бориславі вибухла пожежа, яка зовсім знищила канцелярію шибу. Завдяки акції пожежників, шиб урятували. Причиною пожежі була хибна будова комина. Страти обчислюють на 1.000 зол.

— **Листові скриньки в брамах.** Дирекції почт переводять по всіх більших містах реєстрацію домів у звязку з новою постановою, що власники домів вищих ніж двоповерхових обовязані умістити в брамах листові скриньки. Це влекшить листоношам службу та приспішить доручування почтових посилок.

— **Ліквідують шкільну самоуправу.** Уряд виладив проект про ліквідацію шкільної самоуправи і передачу ріжних шкільних справ громадській самоуправі.

— **Перемишль воєвідським містом?** Кружляє поголоска, що в середущій Галичині мають створити новий промисловий осередок, що обіймав би цілий бориславсько-дрогобицький нафтовий басейн. Осідком цього осередку має стати Перемишль, який був би одночасно осідком новоствореного воєвідства коштом воєвідства львівського і краківського. Покищо все тільки проекти, далекі від реалізації.

— **Бандитизм.** На мешкання залізничого емерита Н. Франчака під Бучачем напали в ночі три озброєні бандити, які стероризувавши мешканців, забрали готівку 47 зол. і збурили ціле мешкання. Не задержані ніким вийшли виломом крізь дах, яким закралися були до дому. — Коло Будилова, пов. Бережани чотири озброєні грабіжники напали на рим.-кат. пароха, але що він відважно боронився, взяли йому тільки футряну шапку. Ті самі грабіжники напали на війта з Будилова, Бочара, який добув револьвера і стрілив кілька разів. Один із напасників згинув на місці, а другий тяжко ранений. За іншими двома зробили облаву й обох зловили.

— **В Польській Академії Літератури** раджено 7. ц. м. над справою перекладів кращих творів польської літератури на чужинні мови. Справою має занятися окрема секція. Вибір нового академіка на місце пок. Лесьмяна не удався, хоча переведено два голосування. Ніодна із предложених кандидатур не осягнула вимаганої більшости 3/4 голосів, тому справу відложено на один місяць.

— **Пропала дівчина.** В Медиці пов. Перемишль пропала 14-літня Станислава Савка, що вийшла тому кілька днів до школи і більше не вернулася. Оповідають, що в тім часі їхав дорогою самохід і задержався на хвилину. Опісля той сам самохід поїхав у противному напрямі, до Перемишля. Правдоподібно хтось ухопив дівчину, що була понад свій вік розвинена, до самоходу.

— **Вибух у лазні.** В бесарабському місті Білгороді експльодував у місцевій паровій лазні котел з причини недбалої обслуги. Цілий будинок вилетів у повітря, причому згинула одна особа, а 9 тяжко ранило. Катастрофа склалася пізним вечором, коли в лазні було тільки 20 осіб, тому обійшлось без більшого числа людських жертв.

— **Міліон радіослухачів у Чехословаччині.** В четвер 9. грудня головна управа чеського радія вильосувала міліонового радіослухача. Є ним урядовець з Богосудова Юліян Ріхтер. Крім нього вильосували 999.999-го радіослухача й 1,000.001-го. Усі щасливці дістануть богаті дарунки не тільки від чеського радія, але також від ріжних фірм, між іншим побут у найдорожчих купелевих місцях, автомобіль і т. п.

— **Турецький „Тарцан“.** Як повідомляють з Анкари, в лісах коло Ерзерум кількох турецьких селян зустріло великана, що був порослий довгим волоссям і вбраний тільки у звірячу шкіру. На вид людей великан почав утікати. За турецьким „Тарцаном“ тепер шукають, але без успіху. Він укрився серед лісів.

—o—

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК“: „НЕОПРАВДАНА ГОДИНА“.

Відома комедія мадярського письменника Бекефі, що мала такий великий успіх на німецьких і польських сценах, притягне нову публику своїми збагаченими картинами на екрані. Ґусті Губер, що грає заміжню ґімназистку, і Ганс Мозер, що грає її батька, вносять до цієї комедії тон і гумор, що вміє подобатись якнайширшим колам глядачів. У фільмі відтворені живо такі моменти, що їх не можна показати на сцені — відлет молодої пари літаком, домашні порядки перед її поворотом додому з чужини, скоки молодої „пані професорової“ через пліт салу, сцени на шкільному [illegible] тощо. Дуже добре дібрані типи вчителів, [illegible] та двокая утримують відповідний [illegible] настрій аж до кінця.

—o—

Зі судової салі.

ПО 3 РОКИ ВЯЗНИЦІ.

В четвер 9. ц. м. відбулася перед судом присяглих у Львові розправа проти **В. Гоція** з Жовкви, **В. Зеленого** з Камінки Волоської і **Д. Марка** з Камінки Лісної, яких прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97 §. 1. к. к. (за приналежність до ОУН.). На основі вердикту присяглих суддів трибунал засудив усіх трьох підсудних **по три роки вязниці і на втрату громадянських прав на 10 років.** Трибуналові проводив суддя **Дисевич**, обвинувачував проф. **Треля**, підсудних боронили: **адв. д-р Ст. Шухевич і адв. д-р К. Паньківський.**

ВЕЛИКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ТЕРНОПОЛІ.

Перед судом присяглих у Тернополі почався 7. ц. м. великий комуністичний процес. Перед судом стануло 51 підсудних з Тернополя, Станиславова, Підгаєць, Товстого, Грималова та богатьох сіл, яких прокуратор притягнув до відповідальности за державну зраду зі ст. 97. § к. к. (за приналежність до КПЗУ). Розправа буде тягнутись до кінця грудня.

—o—

✝ Посмертні згадки.

Володимир Постригач, землемір у Тернополі, помер 7. грудня ц. р. по короткій недузі легенів у звязку з поґриповою перестудою. Уродився він у Тернополі в 1877. р. в міщанській сімї як нащадок найстаршої тернопільської міщанської родини, якої члени в 16. і 17. стол. були парохами при церкві Рождества Христового при теперішній Руській вулиці в Тернополі. По скінченні реальної школи в 1898. р. скінчив пок. Вол. Постригач відділ мірництва у львівській політехніці і працював якийсь час як землемір при евіденції катастру в Тернополі та в західній Галичині, опісля кілька літ при катастральних помірах у Босні й Герцеговині. Хоч міг там залишитись на добре платній службі, вернувся до краю і своїми заробітками при помірах як землемір спомагав свою рідню, залишаючись безженним саме й тому, щоб могти дати більше рідні. Як студент львівської політехніки належав пок. Вол. Постригач до перших членів товариства українських техніків „Основа“ у Львові і працював у його виділі. В Тернополі був членом усіх місцевих українських товариств і засідав у неодному виділі, визначуючись гарними товариськими прикметами і взагалі доброю товариською вдачею. Похорони відбулися в четвер 9. грудня при численній участи тернопільської громади, що востаннє прийшла вшанувати память свого довголітнього члена, який залишив у неї, як і у всіх знайомих, щирий жаль по собі. В. Й. П.!

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

Посвячення новозбудованого захисту сиріт СС Служебниць у Тернополі відбулося 4. п. м. В год. 10-ій рано Преосв. Будка відправив архиєрейську Службу Божу в асисті численного духовенства. Відповідну проповідь виголосив о. Пасіка. Опісля Преосв. Никита з духовенством довершив акту посвячення новозбудованого захисту, а о. В. Породько, ігумен тернопільського монастиря виголосив проповідь. З черги промовляв Кир Никита, представники влади: воєвідства, старостева і бурмістр. Усім жертводавцям та приявним подякував д-р Чумак. Новий захист може примістити коло 150 дітей. Площу під будову дому і 6.000 зол. в готівці жертвувала Фундація кн. Острожського, решту грошей на будову дали наші економічні установи і жертвенні громадяни. При цій нагоді слід згадати про жертвенну працю проф. Хомової, яка інтенсивною збірковою акцією причинилася до здвигнення захисту.

З життя „Лугів“ у тернопільському повіті. Кращі „Луги“ Тернопільщини не минули мовчки роковин трагедії під Базарем. Так „Луг“ у Шляхтинцях уладив дня 21. листопада п. р. сходини в память полеглих 359 під Базарем. Реферат про другий Зимовий Похід на Великій Україні виголосив Дерчак Демян. Декламацію „359“ віддеклямував Юліян Середюк, хор відспівав вязанку стрілецьких пісень. Подібні сходини відбув теж „Луг“ у Воробіївці дня 23. XI. п. р. Реферат виголосив на них м-р Михайло Мисюк. На закінчення сходин відспівано національний та луговий гимн. При цій нагоді зложено на українських інвалідів 5.25 зол.

ПЕРЕМИШЛЬ.

„День ощадности“. Минулого тижня появились на мурах міста афіші з повідомленням, що заходами Української Щадниці, Пром.банку і Народнього Дому відбудеться в неділю 5. п. м. в 12-ій год. у великій салі Народнього Дому „День ощадности“. Точно в год. 12-ій виповнило перемиське громадянство всіх верств

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за душу бл. пам.
КОРНЕЛЯ КУНИКА
надрадника скарбу
відправиться в неділю 12. грудня 1937 р. в год. 12. вполудне в катедральній церкві в ПЕРЕМИШЛІ, на яке запрошують
ДРУЖИНА Й ДІТИ.

виповнило вщерть салю. Вступне слово виголосив дир. Української Щадниці та ОСУК інж. О. Станимир, звсу-вавши статут наших кредитових установ та пояснив слово „учися, трудися і щади". Реферат про значіння ощадности в життю одиниці і нації виголосив з вели-ким чуттям дир. Української Щадниці інж. Артимович. Другий реферат про дрібну ощадність виголосив п. Гайвас зі Львова. З реферату інж. Артимовича гро-мадянство довідалось, що акція дрібної ощадности в Перемишлі доволі добре поставлена, головно між шкільною дітворою шк'л св. о. Миколая та ім. Шашке-вича. Діти цих шкіл з захопленням складають свої грошики у шкільних касах. Це дуже відрадне явище, бо з цеї дітвори, яка кожний свій сотик віддає до каси на ощадність, виросте нове гарне покоління. Ця акція дає запоруку, що нове покоління буде сміливіше, відважніше і заправлене до самостійного життя та голов-но буде мати матер'яльні засоби до боротьби за краще життя. Цікаве, що інж. Артимович у своєму рефераті ні-чого не згадував про акцію дрібної ощадности на те-рені обох наших гімназій. Оба реферати були змістов-ні та переконливі. На дальшу програму зложились ще деклямація маленької дівчинки і відповідні інсценіза-ції укладу п. Я. Андруховича. Свято ощадности мало поважний, виховний характер і причиниться до поши-рення дрібної ощадности на перемиському ґрунті та до піднесення добробуту і тих, що щадитимуть і тих, що цей заощаджений гріш візьмуть до обороту до під-несення нашої рідної торговлі і промислу. „День ощадности" пройшов з повним успіхом.

З відчитової салі. Заходами Учительської Громади і Т-ва ім. П. Могили відбулися в суботу 4. і в неділю 5. п. м. в салі Української Бесіди два чергові виклади, що їх виголосив радн. д-р І. Копач зі Львова на фільо-софічні теми: „Плятон про безсмертність душі" і „Фі-льософія Канта". Хоча теми дуже тяжкі, але зате ду-же цікаві. До того радн. д-р Копач обговорив ці теми у приступній формі. Рефератів д-ра Копача вислухало численно зібране перемиське громадянство і шкільна молодь, що прибула під проводом своїх директорів.

Нова українська станиця. В дописі з 1. п. м. зга-дували ми, що перед кількома тижнями повстали дві українські крамниці в найбільш торговельній, жидів-ській частині міста, де досі не було ні одної україн-ської крамниці, а саме при вул. Ягайлонській крамни-ця з готовим одіжжям Гарабача Евгена і кореспонден-тура Пром-Банку. Ці дві станиці, головно кореспонден-тура Пром-Банку стала неначе тараном, що почав про-бивати сильний жидівський мур. Здавалося, що ціеї купецької жидівської твердині при Ягайлонській вулиці годі буде здобути. Відкрити при вул. Ягай-лонській крамницю для українців — це була далека мрія. Власники камениць за ніякі гроші не хотіли винаймити українцеві льокалю, хоч вони де-коли цілими літами стояли порожні. Щойно в осени цього року вдалося здобути цей бастіон, опісля при вул. Ягайлонській повстала Кореспондентура Пром.-Банку. Тепер приходиться нам занотувати нову ра-дісну вістку, а саме: відкриття в центрі міста, при вул. Ягайлонській української гуртівні споживчих то-варів. На цю гуртівню українське купецтво ждало вже кілька років. Гуртівню відкрив інж. Малай Степан і п. Дзядик Микола в льокалі б. гуртівника кави Ґанса. Народини цієї першої української гуртівні в Пере-мишлі були дуже тяжкі. Народинами цієї гуртівні за-тривожився найбільше п. Натан Тавбе, великий пере-миський гуртівник, в якого купували дотепер усі українські купці, навіть деякі кооперативні установи й робітничий консум „Надія", що всі свої закупи полагоджувала в Тавбе. Цілком зрозуміло, що україн-ська гуртівня стала сіллю в оці гуртівникові Тавбе, бо повстала саме напроти його гуртівні і попсує йому інтереси. Н. Тавбе зорієнтувавшись, що кокосові інте-реси можуть йому пропасти, почав уживати всяких заходів, щоби не допустити до відкриття гуртівні. Отже коли інж. Малай і п. Дзядик почали в пятницю 3. п. м. вечером зносити товари до льокалю — п. Н. Тавбе закликав поліцію, мовляв, це його льокаль, бо він його винаймив у власника камениці. В дійсности власник не мав права винаймати, бо цей льокаль дав винаймає Ґанс, який зліквідував тепер частину свого підприємства у фронтовім льокалю і піднаймив її інж. Малаєві на гуртівню як суб'льокаторові. Тому цей „трік" з поліцією гуртівникові Тавбе не вдався. З черги Тавбе почав десь коло півночі розбивати ко-лодки сокирою, але нічого не вдіяв, бо колодки були сильні. Тоді поприбивав жалюзії великими цвяхами до будинку, щоб до крамниці ніхто не дістався. Про це довідався інж. Малай та п. Дзядик і з кількома зна-йомими пішли в ночі витягати цвяхи. Н. Тавбе не дав за виграну і покликав собі поліцію, мовляв інж. М. та товариші добуваються до його крамниці. Тому всі помандрували на комісаріят, де провіривши справу, списали з ними протокол і випустили їх на волю.

К-и.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Підслухана розмова.

— Куди йдете, Ваша Присутносте?
— На ювилей „Української Бесіди".
— Скількилітний?
— Порахуйте. Від 1862. року..
— Фі-фі-фі. Та то далі століття ціле!
— На щастя і на жаль.
— Чому на щастя?
— Бо все таки можемо радіти, що вже на-ші товариства в Галичині мають по 75 літ. Цеж доказ нашої культури.
— А чому на жаль?
— Бо все таки „Українська Бесіда" міститься далі в тих самих і в стільки само кімнатах, що тому три чверти століття. Ні кроку вперед.
— Помало, помало. Ваше Святотацтво трак-тують цю справу занадто безсердечно. Не бере-те під увагу обставин, умовин, часу і... загалом.
— Беру. Але в кожнім випадку це щонай-менше дивне. Стільки літ під Австрією, нераз бувала, бо мусіла бувати добра конюнктура і ні одної спроби плавби по ширшій воді. Вічно: „Народний Дім" перший поверх (часом другий) на право, галерія, скрипліва підлога і також са-мі двері до гардероби, а там три кімнати і старі олеодруки..
— Гов, господине! А з чого було найняти, справити чи купити!? Мало членів, а й ті не всі „точноплатники". Не перечу, що може були за Австрії можливости, але не такі блискучі, як вам здається.
— То пробувати тепер. Є у Львові україн-ської інтелігенції більше як ми оба думаємо. Чи не час подумати про відповідний до її амбіцій та аспірацій клюб"!?
— Можна. Але скажіть як? Признаю Вам, Громадянине і Добродію, повну рацію, коли йде про теоретичний бік справи, але практично, практично!?
— Практично.. Почати вже тепер, у 75 літ-тя „Бесіди" акцію за придбанням осібного каси-нового дому. Повинна там бути саля і цілий ряд кімнат, для кожного віку а навіть полу. Не може в одній, чи в двох кімнатах почуватися добре емерит і абітурієнт, бабуня і смотрик!..
— Кажете: дім, гарно. А чи ви не знаєте нашої натури? Думаєте, що можна нас бодай частинно до купи звести. Вже тепер маємо дві клюбові товариства, а далі будемо мати їх де-сять, або й більше. Кожна установа заложить собі клюб.
— Два клюбові товариства це ще ніяка біда, а про три, чи більше ніхто серіозно не думає. А ці два, припускаю, радо підуть на сим-біозу в однім гарнім і культурнім льокалі. Ко-либ ми мали касиновий дім, то оба в ріжних кім-натах містились би, але й сходились би разом і разом давалиб імпрези. А подумайте про нашу молодь. Скільки доброго скористалаб вона в та-кім середовищі.
— Все те дуже красно, але звідки взяти оту маленьку дрібненьку дурничку: гроші?
— Я не фінансіст. Але мені здається, що можна розписати внутрішню львівсько-інтелі-гентську позичку. Подумайте: пятьсот людей по сто золотих..
— Ви щось так як один ваш попередник, шість міліонів українців по одній бульбі — стільки і стільки вагонів бульби..
— Ні, я не до шість міліонів народу, а до пятьсот львівських, столичних інтелігентів..
— Не вірю, але щасть Боже.
— А ви дасьте?
— А ви?
— Я дав би, колиб почалася серіозна акція.
— І я дав би.
— То зачинаймо акцію!

— — — — — — — — —

Таку розмову підслухав я між годиною 18. і 19, 8. грудня 1937, в 75-ліття першого нашого товариства. Не беру за неї ніякої відповідально-сти, передаю так як почув, а як Бог дасть до-чекати сподіваюся почути подібну у 100-ліття.. йдучи на ювилейне свято — „Народний Дім", перший поверх (може другий) на право, гале-рія — і т. д..

Галактіон Чіпка.

Памятайте, що Матір-„Просвіта" започаткувала зорґанізоване свідоме життя і розвиток усіх наших установ, а нині дає їм здорові, живущі соки освідомлюванням і виховуванням громадян. Тож допильнуйте, щоб усі установи склали від себе гідний себе даток на ювилейний „Дар Просвіті"!

СТРИЙ.

Академія в честь орґанізатора та провідника Стрийщини. Заходом філії „Просвіти" у Стрию відбулась в се-реду 8. ц. м. академія в честь бл. п. д-ра Евгена Олес-ницького, великого громадянина і провідника та ор-ґанізатора Стрийщини. Рано відправив о. Гаврилишин Службу Божу, на якій зявилися представники усіх стрийських товариств та установ, делеґації сіл стрий-ського повіту з вінцями і численно зібране громадян-ство. По Службі Божій три найстарші священики від-правили панахиду. Підчас Богослуження співав хор „Бояна". По богослуженні в церкві делеґації зложили вінці на могилі бл. п. д-р Олесницького. В 12-тій год. відбулася академія в салі „Нар. Дому". Про життя і творчість д-ра Олесницького говорили д-р Гарасимів у вступному слові, м-р Я. Падох (реферат) і д-р А. Го-вкович (особистий спомин). Опісля хор „Бояна" від-співав Людкевича „Ой Морозе" і Барвінського „Гей, там при долині", сільський хор з Добрян „Слава героям" Сметани. Публики багато, головно селян.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

PŁOMYK. Warszawa, 25. listopada 1937. Nr. 12.
PŁOMYCZEK, tygodnik dla młodszych dzieci. Warszawa, 2. grudnia 1937. Nr. 12.
MAŁY PŁOMYCZEK. Warszawa, 2. grudnia 1937. Nr. 12.
MORZE, Warszawa, grudzień 1937. R XIV. Nr. 12.
PION, tygodnik literacko-społeczny. Warszawa, 25. listopada i 2. grudnia 1937. Nr. 47 i 48.
SLOVANSKY PREHLED. Praha, listopad 1937. R. XXIX. Cis. 9.
L' APICOLTORE MORENO, Torino, Italia. Nr. 9.

Приготовляймося до великого Свята-Ювилею „Просвіти"! Складаймо датки на розбудову та скріплення важних і відповідальних перед історією завдань „Просвіти"!

Спортові новинки.

Україна-Лехія — Макабі (Сосновец). Боксерський метч складаної дружини України з Лехією проти жи-дівських боксерів зі Сосновця, відбудеться в неділю 12. ц. м у Спортовій Галі при вул. Яблоновських. По-чаток метчу в год. 7. вечором. В суботу 11. ц. м. відбу-деться боксерський метч Погонь-Рекорд (тім) — Ма-кабі (Сосновец). Цей метч почнеться аж у год. 8.30 веч.

СК. Русь відновила умову зі своїм професійним грачем Карманом. Умови з Бідмоном не треба було відновлювати, бо його умова важна до половини 1938 р. На Бокшаєві Русь стратила і морально і матеріяль-но, бо Славія не дуже спішиться сплачувати умовлену ціну „купна".

Пропала добра слава. Уся слава, що собі її придба-ла чехословацька репрезентація після знаменитого ви-сліду футбольного метчу з Англією, пропала по дру-гім метчу, який чехословацька одинацятка розіграла на островах В. Британії. Другим противником була дружина шотляндців, яка гірко пімстилася на чехах за піргову перемогу англійців. Вислід цього метчу, в-який чеська дружина заграла дуже слабо був 5:0 в ко-ристь шотляндців. Чехам, хоч як вони намагалися, не вдалося стрілити ніодних воріт. Таким чином спортов-цям Великої Британії вдалося ще й цього року дока-зати свою вищість у футболю над спортовцями з ев-ропейського суходолу.

Польща — Данія 10:6. Другий міждержавний метч польських боксерів на виїздах закінчився знову їх пе-ремогою, хоч цим разом доволі скромною. З поляків програли: Пісарський, Кельчинський і Клімецький.

Норвегія — Данія 3:2. Ситківкові змагання за ча-шу короля Густава V.

Швеція — ЛТЦ (Прага) 1:0. Гаківковий метч швед-ської репрезентації з найкращою дружиною Праги за-кінчився скромною перемогою Швеції. Нині грає Шве-ція з Чехословаччиною в гаківку.

Югославія хоче собі позичати грачів. Югославян-ський футбольний союз звернувся до своїх найкращих копунів, які грають у професійних французьких дру-жинах, щоб вони звільнилися на кілька днів і заграли в югославянській дружині за весну 1938 р. в метчу за мистецтво світа проти Польщі. Ледви чи з тої „пози-чки" щось вийде, бо французькі клюби мають саме то-ді свій „гарячий" мистецький час.

Середньо-европейський футбол. У Відні відбулися такі змагання: Рапід — Спортклюб 7:2 (4:2), Жіленіце — Вакер 5:4 (1:2). Крім того Братислава розіграла від-платні змагання з ФЦ Він і перемогла у високім від-ношенні 6:0.

Чехословаччина має 5229 гаківкарів-грачів і 1933 грачів-гаківкарів доросту.

—0—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галянтерійна Н. Б А Р Е Р, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Субота 11. XII. год. 7.30 веч. „Сс" — прем'єра.

Театр Ріжнородностей:

Субота 11. XII. вистави не буде.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

КАМІНКА СТРУМИЛОВА:
11. XII. Орленя.
12. XII. Шаріка.
13. XII. Ніч під Івана Купала
14. XII. Під кураттелею.
15. XII. Вій.
16. XII. Процес Мері Діген (прем'єра).
17. XII. Довбуш.
З Камінки їде театр до Сокаля

К І Н А.

АПОЛЬО: „Вязень Дівольського Острова".
АТЛЯНТИК: „Неоправдана година".
ВАНДА: „Я невинний", „Панна Ліді".
ҐРАЖИНА: „Галька".
ЕВРОПА: „Сціпіон африканський".
КАСІНО: „Дівчата з Новолипок".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеґи-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Втеча Тарзана".
МІРАЖ: „Кінг-Конг".
МУЗА: „Лицарі моря".
ПАКС: „Білі рожі" (життя св. Тереси).
ПАЛЯС: „Чар богеми" (Марта Еґерт, Іван Кепура).
РАЙ: „Пан редактор шаліє", комедія.
РІЯЛЬТО: „З кохання недостаточно".
СВІТ: „Підводний човен", „Запьозвана".
СТИЛЕВЕ: „Зірка Р'вієри" і ревія.
ТОН: „У сьомому небі".
УТІХА: „Данило Буп" і ревія.
ХИМЕРА: „Пригоди детектива Ніка": „Від вівтірка до четверга".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5)
„Балятон" — „Болотне Озеро".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Париська Вистава".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 11. грудня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика. 18.00 Муз. дрібнички. 22.30 Танк. музика. БІЛГОРОД 18.55, 19.00 Нар. пісні, 20.00 Нар. музика. БУДАПЕШТ 12.05 Концерт тріа, 17.40. 18.00 Симфонія ч. 3. „Ероїка" Бетовена, 18.55. 19.00 Співи. 21.20 22.20 Циг. муз., ВІДЕНЬ 19.30, 20.00 Муз. вечір, орх., хор, сопран. 20.30, 21.00, 22.00 „Двірський баль у Шенбруні" оп. Пепека. ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.00, 21.00 Вес. мельодії, КОШИЦІ 18.00 Репортаж із робітні маляра Бокшая. 18.20 Концерт пластового хору, нар. пісні, 18.45 Вістки. МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика. 21.00, 22.00, 23.00 „Африканка" оп. Маєрбера, ПРАГА 14.00 Веселий віденд. нім. авд., 20.00, 21.00 Галева авд. з нагоди злету соколів, 20.30 Танк. муз., РАДІО ПАРІ 18.00 Авд. для дітей 21.30, 22.00 Театр Уяви. РИМ 17.15 Танк. муз., 20.30. 21.00 Розр. музика, 22.00 Комедія.

Неділя, 12. грудня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Орх., форт., 18.00 Пісні і танок. В. Блинк баритон. 20.00, 21.00 „Корневільські дзвони" оп. Плянкета"; БРЕСЛЯВ 20.00, 21.00, 22.00 „Сороказдоліїка" оп. Россіні; БУДАПЕШТ 15.45 Циг. музика. 18.20 Нар. музика, 18.45, 19.00 Хор. 20.00, 21.00 Оп. мельодії; ВІДЕНЬ 13.00 Дута орх., 15.40 Смич. квартет п'є.моль Бетовена, 16.45 Сільська музика, 19.30 Польські, німецькі, італ. оп. арії, 20.00, 21.00 „У ритмі часів" попурі В. Грубого; ДАЯТШЛЯНДЗЕНЗЕНДЕР 14.00 Казка для дітей; КОШИЦІ 18.00 Грендза-Донський: Історична постать ваджупана П. П. Петенька, 18.00 Ходські та словацькі пісні, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.00, 18.00, 19.00 „Адіо джовінецца" ком. Камасія й Оксілія, 21.00 22.00 Розр. вечір; МІНХЕН 20.00, 21.00 „Казанова" оп. Льорцінга, ПРАГА 11.10 Симфонія ч. 3 „Ероїка" Бетовена, 12.20 Орх. концерт, 15.20 „Мала Фльореме" оп. Тіярдовича, 17.35, 18.00 Ніч на Карльштайні" ком. Врхлицького, з муз. 22.35 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Симф. концерт, 20.00 Орх., сол., 20.30 Театр Уяви, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 „Ле Сотріо" лір. драма Ляцарія; РИМ 17.00, 18.00 Орх. концерт. 21.00, 22.00, 23.00 „Гелера" оп. Монтемецц'я.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 11. грудня 1937.

6.15—8—00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Твори Еріка Ковтса з пл., 12.03 Полудн. авд., 13.45 Концерт бажань, 15.20 Технічна скринька, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Івась і Гануся" на осн. Орт-Ота з муз. Гумпердінка, 16.15 Співи, форт., 16.50, 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Літературні спори у старинним Римі, 17.15 Від Атен до Байрайту (З історії опери), 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Трицятьліття нар. театрів: Хор гуралів із Нового Торгу, Діальог, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Відвідуємо Краків, авд. для дітей, Вечір поезії, 20.00 Розр. концерт: орх. гармонія, п'єсеньки, 21.30 Весела авд., 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з пл.; у перерві в год. 23.10 „Досить нам того" скеч.

Неділя, 12. грудня 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Для села: Хл. Ґалетка, гр. пл., Що чувати серед хліборобів; 8.40 Пісні Невядомського; **8.50 Що дає комасація, в українській мові виг. інж. Іван Лапчук,** коло год. 10.30 Шарпентьє фрагм. з оп. „Люїза", гр. пл., 12.03 Симф. поранок, 13.00 Ґроттґер як пластик, 13.30 Орх. музика, 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Пісочне, найстарший хліб. союз у Польщі, Хліборобство на Шлеську, 15.45 Для дітей: Що говорить каштан у Свят Вечір, Музика з пл., 16.05 Шуман і Бізет дітям, форт. на 4 руки; 16.45 Аниция та житти; 17.00 Підвечірок при мікрофоні: спів, монольоги, орх.; у перерві хвилина бюра студій; 19.05 Театр Уяви: Про гірництво; хор, 20.00 Брамс: Соната фіс-моль; 20.25 Гр. пл., 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. дешині; 21.15 Ялинка недалеко; 21.30 Відпусткові заступство, водев'ль; 22.00 Оповідання про Моцарта: Останні літа; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

БІРЖА.

Львів 10 грудня 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·78, 89·35, Доляри американські 5,27·50, 5,25·00. Доляри канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени гол. 294·07—292·35, Франки фр. 18·10—17·70, Франки швайцарські 122·40—121·60, Фунти анґл. 26·43—26·27, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·60—17·00, Кор. дан. 117·94—117·10 Кор. норв. 132·73—131·75, Корони шв. 136·23—135·25, Ліри італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·67—11·25, Марки нім. 117·00 — 114·00, Шилінґи австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 125·00 — 121·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 60·00, 59·63, 3 інв 1 ем 76·50 серія конот. 3 поз інв. 2 не 75·00., серія конот. 3 конверс. 63·75 прем дол. 40·50, 4 консол. 61·50

Папери.

Банк Польський 108·50 Цукор 33·15 Вуголь 25·75, 25·50, Лільпоп 57·50
Тенденція сильніша.

Збіжжя.

Пшениця одностайна черв.	26·75—27·00
Пшениця збірна червона	25·75—26·00
Пшениця одностайна біла	27·25—27·50
Пшениця збірна біла	26·00—26·25
Жито шт. I.	22·75—23·00
Жито шт. II.	22·25—23·50
Ячмінь пром.	18·25—19·25
Ячмінь паст.	16·50—16·75
Овес шт. I. незад.	22·00—22·25
Овес шт. I. А. легко зад.	21·00—21·25
Овес шт. II. незад.	20·75—21·00
Овес шт. II. А. легко зад	20·25—20·50
Мука пш. разова	31·25—31·75
Мука жит. разова	26·25—26·75

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 10 грудня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·30 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·60 зол.

Тенденція на масло зниткова, на молоко та яйця вдержанана.

ОПОВІСТКИ.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": о. Юрій Карпинський, Скалат Старий зі збірки зол. 7.10 на Інвалідів і зол. 7.10 на політ. вязнів.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ЗЛОЖИТЬ 3—5 тисячів кавції за відповідну посаду молодий освічений, з бюровою і торговельною практикою. Зголошення: „В. Р. С." до Адм. „Діла". 2258 1—2

ІНТЕЛІҐЕНТНА пані займеться радо самостійним веденням дому і господарства у самітного священика. Зголошення: Львів, пл. Юра 5, склеп споживчий Е. Терлецька. 2263 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ХЕМІЧНА ВИРІБНЯ харчевої бранжі з ліценцією введеної у Польщі фабрики заграничної, шукає на Східню Галичину заступника цеї самої бранжі, який міг би додатково проводити наші артикули. Референції і кавція побажані. Зголошення до Адміністрації під „Довіря". 2262 1—1

МЕШКАННЯ

КІМНАТА з кухнею при трамваю 25 зол. „Трансакція" Длуґоша 1. 2258 1-3

КІМНАТА, кухня, електрика, при трамваю 35 зол. Відомість „Трансакція" Длуґоша 1. 2258а 1—3

КІМНАТА, передпокій, кухня, сонячна, поверх, бічна Кохановського — 45 зол. Відомість: „Трансакція" Длуґоша 1 2258 1—3

КУПНО - ПРОДАЖ

ЗАБАВКИ, дитячі візки, ліжечка, — Брандт, Сикстуська 19. 2165 6—11

КОВДРИ, простирала з власної виробні. КОЦИ вовняні і флянелеві. Ціни найнижчі! ВАНК, ПЛ. МАРІЯСЬКА 6. Жадної філії не маємо. 2223 2—10

СОРОЧКИ мужеські флянелеві в 15 ґатунках найновіші 5.90, 6.90, 7.50, вибагливі бонжурки 9.80, 16.90, „АСТРА", — Львів, Сикстуська 2. 2163 2—0

РАЙТУЗКИ вовняні 2.90, гетрові 4.50 та всіляке білля для дітей „СВІТ ДИТИНИ", Львів, Сикстуська 2. 2164 2—0

НАЙПРАКТИЧНІШІ дарунки на св. Миколая зі золота, срібла — годинники „Докса", „Цима", „Тіссо", „Омеґа", „Льонжін", поручає найдешевше фірма Вандер, Львів, Шайнохи один. 2170 1-7

СТОЛОВЕ СРІБЛО, китайське срібло, бранзолети, перстені, годинники поручає дешево М. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, — Львів, Академічна 2. 1—1

Р І Ж Н І

НА ШЛЮБИ, забави, випозичає убрання візитові, смокінгові, фракові. Ціни низькі. Коллонтая 10. Тел. 215-37. 2028 10-16

НАПРАВЛЯЄ, стриже, чистить перські дивани, смирненські і фабричні килими, скоро. Купує дивани перські і приймає в коміс, крамниця з килимами Борковська, Львів, пл. Бернардинська 12. 2044 6—9

РОБІТНЯ артистично-бронзівнича виконує всякі церковні речі, як монстранції, чаші, павуки і т. п. Відзолочує теж чаші та всяке інше. Фединський Степан, Львів, Вірменська ч. 25 (в реальности „Зорі"). 1927 7—12

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер Бема 12 а. тел. 224-81 1959 19-34

ПЕЧАТКИ, таблиці найдбайливіше Роман М'явів, Львів, Леґіонів 29. 2280 3—11

ОГОЛОШЕННЯ.

МЕБЛІ до всіляких кімнат, спальні, їдальні, тапчани і т. д. поручає **Фр. Зелінський, Львів, Коллонтая 8, тел 228-10.** 2252 2—10

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.25
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.